

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO
ROZVOJA A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE**

Pohronský Ruskov

**NA ROKY
2022 – 2027**

www.cityplan.eu

Názov	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pohronský Ruskov na roky 2021 – 2027
Územné vymedzenie	Obec Pohronský Ruskov, okres Levice, Nitriansky kraj
ÚPN-O schválený	áno
Dátum schválenia 2022
Dátum platnosti	do 31. 12. 2027
Verzia	1.0
Publikovaný verejne	www.pohronskyruskov.sk
Forma spracovania	s pomocou externých expertov
Riadenie procesu spracovania	garant + koordinátor
Obdobie spracovania	január 2022 - február 2022
Financovanie	z vlastných zdrojov obce

Obsah

1. Úvod	5
1.1 Základné východiská tvorby programového dokumentu.....	5
1.2 Proces a metodika tvorby programového dokumentu.....	9
2. Analytická časť.....	13
2.1 Zhodnotenie implementácie doterajšej stratégie a realizovaných projektov.....	13
2.2 Analýza vnútorného prostredia	15
2.2.1 Základná charakteristika obce	
2.2.2 História obce	
2.2.3 Obyvateľstvo a demografická situácia	
2.2.4 Trh práce a sociálna situácia	
2.2.5 Hospodárska základňa	
2.2.6 Občianska vybavenosť	
2.2.7 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor	
2.2.8 Bývanie a bytový fond	
2.2.9 Dopravná a technická infraštruktúra	
2.2.10 Prírodné podmienky a životné prostredie	
2.2.11 Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce	
2.2.12 Analýza silných stránok a slabých stránok územia	
2.3 Analýza vonkajšieho prostredia.....	37
2.3.1 Analýza regionálnych vzťahov a väzieb	
2.3.2 Analýza hlavných vonkajších faktorov rozvoja a ich vplyvu	
2.4 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja.....	40
2.5 SWOT analýza.....	41
2.6 Analýza problémov, možných rizík, výziev.....	43
2.7 Prognóza budúceho vývoja a identifikácia východísk.....	45
3. Strategická časť	46
3.1 Strategická vízia.....	46
3.2 Štruktúra priorít a opis stratégie.....	46
3.3 Prehľad cieľov stratégie a ich hierarchie	48
4. Programová časť	50
4.1 Návrh opatrení a aktivít.....	50
4.2 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť A.....	54
4.3 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť B.....	64
4.4 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť C.....	72
5. Realizačná časť	76
5.1 Organizačné a inštitucionálne zabezpečenie implementácie	76
5.2 Časový harmonogram implementácie.....	77

5.3 Systém monitorovania a hodnotenia napĺňania programového dokumentu.....	77
5.4 Riziká implementácie a ich prevencia.....	80
5.5 Komunikačná stratégia.....	80
6. Finančná časť	82
6.1 Finančné zabezpečenie realizácie.....	82
6.2 Finančný plán.....	84
7. Záver	88
8. Prílohy	89
8.1 Zoznam informačných zdrojov a východiskových dokumentov.....	89
8.2 Zoznam použitých skratiek.....	90

1. Úvod

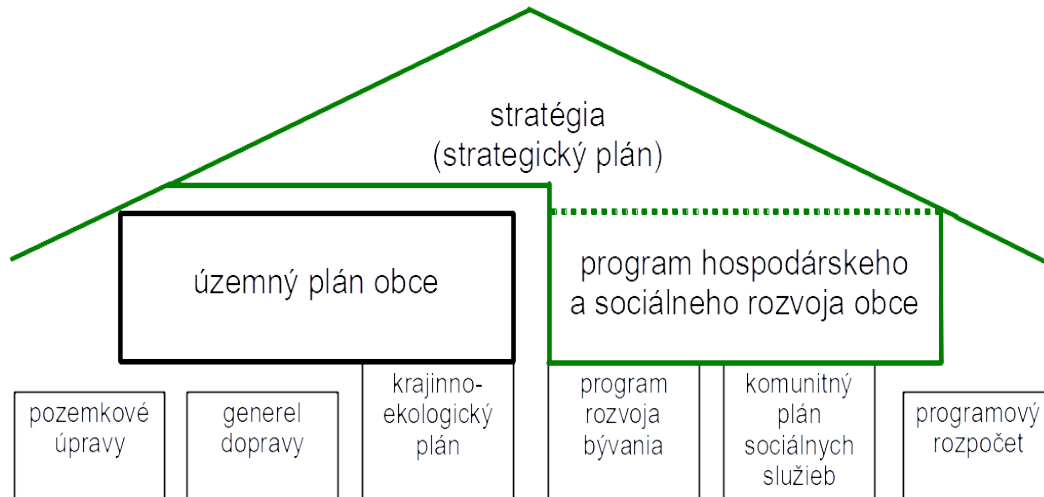
1.1 Základné východiská tvorby programového dokumentu

Inštitucionálne a legislatívne východiská tvorby programového dokumentu

Úlohy a kompetencie obcí pri uskutočňovaní podpory regionálneho rozvoja vyplývajú obciam zo Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky a zo Zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len „program rozvoja“ alebo PHRSR) má charakter strategického, t. j. strednodobého až dlhodobého rozvojového dokumentu. Plánovací horizont strategickej časti programu rozvoja obce Pohronský Ruskov sa ťažiskovo týka programovacieho obdobia 2021 - 2027, s výhľadovým horizontom do roku 2030.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako dokument zastrešujúci rozvojovú politiku na miestnej úrovni

Zdroj: Coplák, J. Miestne strategické plánovanie a jeho väzby s územným plánovaním. Habilitačná práca. - Bratislava : FA STU, 2013

Program rozvoja je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto jeho úlohou je zastrešovať ostatné plánovacie dokumenty a odvetvové koncepcie spracované na miestnej úrovni. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj keď ide o komplexný dokument, jeho cieľom nie je vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie. Podstatou je z množstva problémov a problémových okruhov identifikovať tie, ktoré sú v danom prostredí kritické. Za účelom dosiahnutia čo najvyššej efektivity a reálnosti cieľov sústreďuje zdroje na niekoľko prioritných cieľov, resp. prioritných oblastí rozvoja.

Dlhší plánovací horizont znamená veľkú mieru neistoty a rizika, ktoré nemožno vopred predvídať s dostatočnou presnosťou. Preto má program rozvoja charakter otvorenej, flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok. Aby bol program rozvoja skutočne živým dokumentom, musí byť permanentne aktualizovaný.

Z právneho hľadiska je dokumentom koordinačným, ktorý nemá charakter všeobecne záväzného predpisu. Zámery obsiahnuté v tomto dokumente sú záväzné len pre obstarávateľa v rovine morálneho a politického záväzku, daného schválením dokumentu v obecnom zastupiteľstve. Ostatné fyzické a právnické osoby sú programom viazané len do tej miery, s ktorou sami vyslovili súhlas.

Výlučné kompetencie pri obstarávaní programu má obec a jej výkonné orgány. Na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky, získali obce na úseku regionálneho rozvoja právomoc vypracúvať program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (čl. I., § 2). Obecné zastupiteľstvo program rozvoja schvaľuje, rovnako ako aj aktualizácie tohto dokumentu.

Obsah programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je legislatívne vymedzený Zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov v §8 nasledovne:

(1) Program rozvoja obce vytvorený v partnerstve

- a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Programový dokument a jeho implementácia je výsledkom spolupráce najvýznamnejších miestnych aktérov s externými expertmi. Zo strany samosprávneho orgánu je ním obecné zastupiteľstvo s jeho poradnými orgánmi - odbornými komisiami, ako aj starosta a odborní pracovníci obecného úradu. Zo strany súkromného sektora sú relevantnými partnermi miestne podnikateľské subjekty. Potenciálnym partnerom je verejnosť a miestne neziskové organizácie, občianske združenia. Podrobnejšie informácie o organizačnom a inštitucionálnom zabezpečení implementácie sú v kap. 5.1.

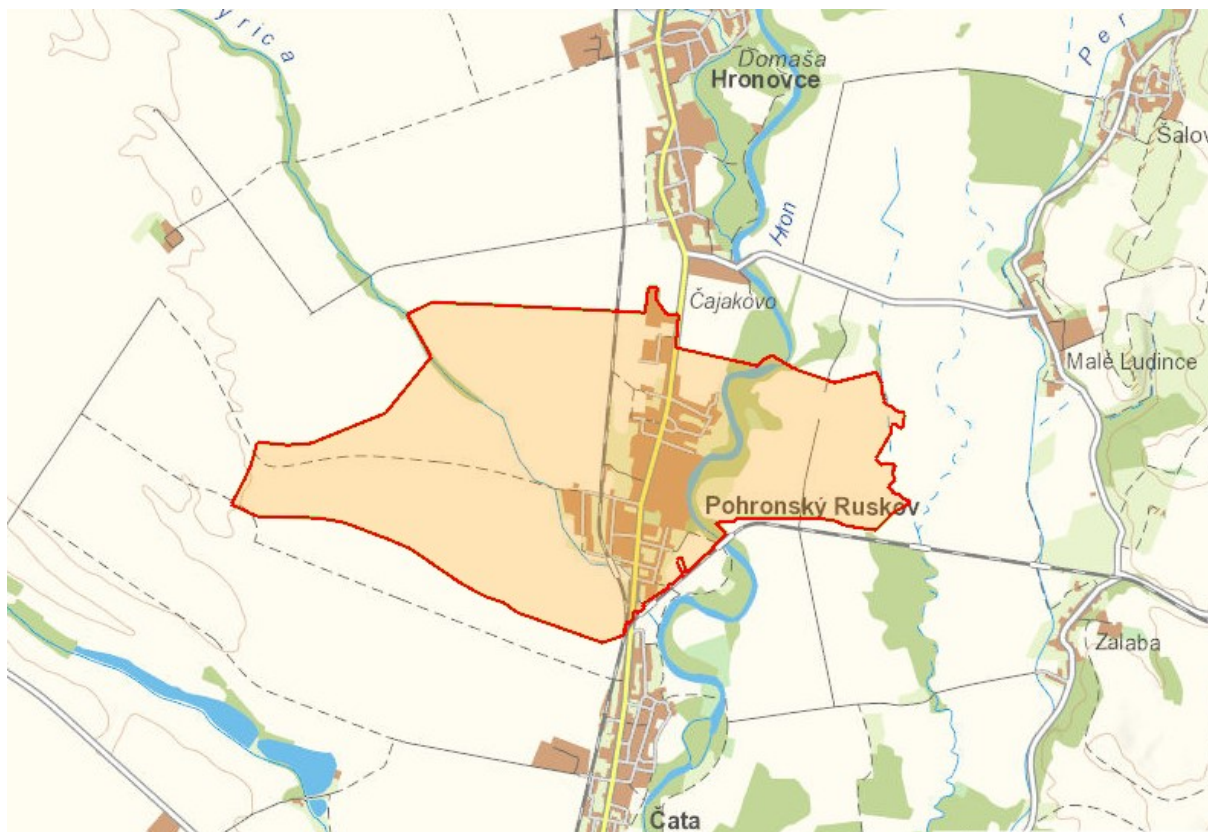
Dôvod potreby spracovania programového dokumentu pre obec

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je nositeľom rozvojovej politiky obce, predstáv jej vedenia a obyvateľov o smerovaní rozvoja obce. Obec Pohronský Ruskov vypracovaním programu rozvoja dáva najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj obce. V podobe tohto dokumentu získava nástroj na aktívne riadenie rozvoja, založené na iniciovaní potrebných a žiaducich zmien. Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach.

Vypracovaním programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obec naplňa jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie – princíp programovania. Súčasne tak zvýši svoje šance získať finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov, keďže obec v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov musí preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami i miestnou stratégiou, ktorú reprezentuje program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Definícia územia pre spracovanie programového dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa spracúva pre obec Pohronský Ruskov, ktorá leží v Nitrianskom kraji, v okrese Levice. Administratívne územie obce je definované jej katastrálnym územím, zobrazenom na mapke:

Zdroj: ZBGIS

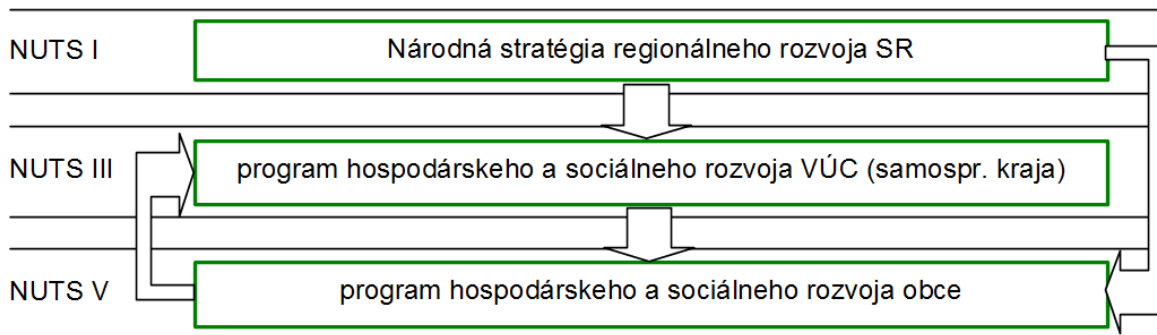
Väzby na nadradené programové a strategické dokumenty

Pri spracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pohronský Ruskov sa prihliadalo na to, aby ciele a opatrenia stanovené v tomto dokumente boli v súlade s nadradenými programovými dokumentmi regionálneho rozvoja – predovšetkým s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022. Na úrovni samosprávneho kraja sú spracované aj viaceré odvetvové stratégie.

V oblasti územného rozvoja je relevantným strategickým dokumentom Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, v znení zmien a doplnkov č. 1. V súčasnosti sa obstaráva nový územný plán regiónu.

Strategický dokument miestnej úrovne by ďalej mal nadväzovať na stratégie a koncepcie celoštátnej úrovne, rámcové dokumenty pre čerpanie fondov EÚ, ako aj stratégie EÚ a medzinárodné dohody (napr. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj). Stručný prehľad relevantných koncepčných dokumentov je uvedený v kap. 8.1.

Sústava základných programových dokumentov na podporu regionálneho rozvoja v SR

Zdroj: vlastné spracovanie

1.2 Proces a metodika tvorby programového dokumentu

Metodika

Súčasťou tohto dokumentu je stručný opis metodiky a procesu tvorby programu rozvoja obce. Cieľom je uľahčiť spravovanie a ďalšiu modifikáciu dokumentu a umožniť lepšie pochopenie princípov strategického plánovania smerom k širšej verejnosti, predovšetkým spoluprotvorcom a užívateľom plánu. Predpokladá sa, že po ukončení etapy prípravy programu ho jeho užívatelia budú sami prispôbovať meniacim sa podmienkam. Pri rešpektovaní metodických postupov by nemalo dôjsť k narušeniu konzistentnosti myšlienok obsiahnutých v dokumente.

Dokument bol vypracovaný v súlade s novou metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. Metodiku koncipoval Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu v roku 2020. Taktiež je v súlade s predchádzajúcou Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC z roku 2015. Pri usmerňovaní plánovacieho procesu a spracovaní dokumentu boli aplikované metodické postupy vyvinuté v rámci viacerých výskumných projektov (projekt APVT Metodika tvorby strategického rozvojového plánu obce) a ďalších domácich a zahraničných metodík strategického plánovania na komunálnej úrovni (p. metodické podklady – kap. 8.1).

Proces tvorby programového dokumentu

Proces tvorby programu rozvoja obce tvoria tri hlavné etapy:

- analýzy

- tvorba stratégie
- operatívne plánovanie (programovanie) – tvorba programovej, realizačnej a finančnej časti

Pred začatím prác na samotnom programovom dokumente by sa mali uskutočniť úvodné činnosti:

- identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác
- prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie

Následne sa realizovala etapa spracovania analýz a z týchto analýz vychádzajúcich syntéz. Informácie pre analýzy poskytla obec, ďalšie informácie boli získané priamymi prieskumami v teréne, diskusiami s predstaviteľmi obce. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne.

Analýzy, podobne ako aj samotná rozvojová stratégia, sa sústreďovali len na rozhodujúce faktory a kľúčové prvky. Preto sú kvalitatívne hodnotenia uprednostnené pred kvantitou vstupných dát. Úlohou analýz je poskytnúť odpoveď na otázku, „kde sa obec v súčasnosti nachádza“.

Ďalším krokom v rámci spracovania analýz bola syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy. Výsledkom bola strategická diagnostika obce, nevyhnutná pre stanovenie rozvojových cieľov.

Ďalšou etapou programového dokumentu je tvorba stratégie, pozostávajúca zo strategickú vízie, podrobnejšie definovanej vo forme sústavy strategických cieľov. Možno ju rozdeliť do dvoch čiastkových etáp, resp. fáz:

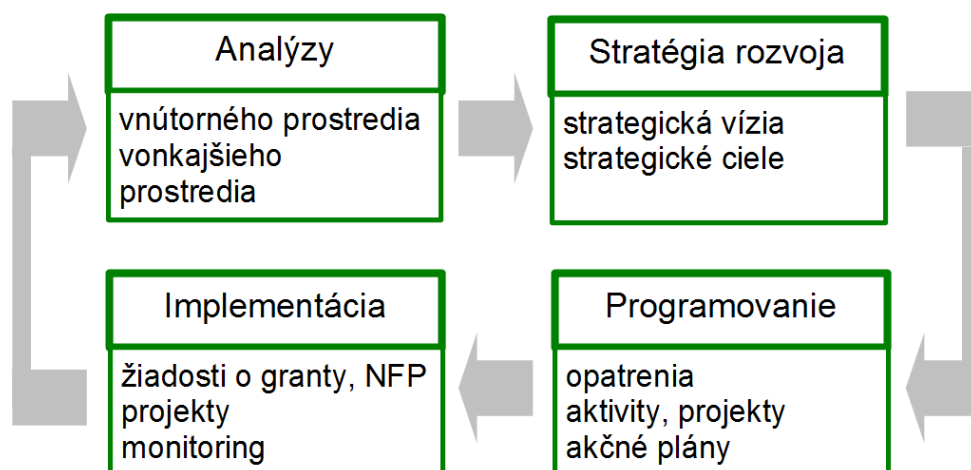
- stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR
- návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

V etape operatívneho plánovania (programovania) boli stanovené konkrétne opatrenia, aktivity a rámcové projekty – akčné plány, ktoré majú viesť k naplneniu vízie a dlhodobých cieľov. To znamená, že pokiaľ predmetom stanovenia rozvojovej stratégie bolo zodpovedať otázku „kde chceme byť?“, tak akčné plány majú povedať „ako sa tam dostaneme“. Súčasťou tejto etapy je aj nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania programového dokumentu. Samotný proces spracovania PHRSR ukončuje jeho prerokovanie a schvaľovanie.

Harmonogram spracovania PHRSR

Termín (2020)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

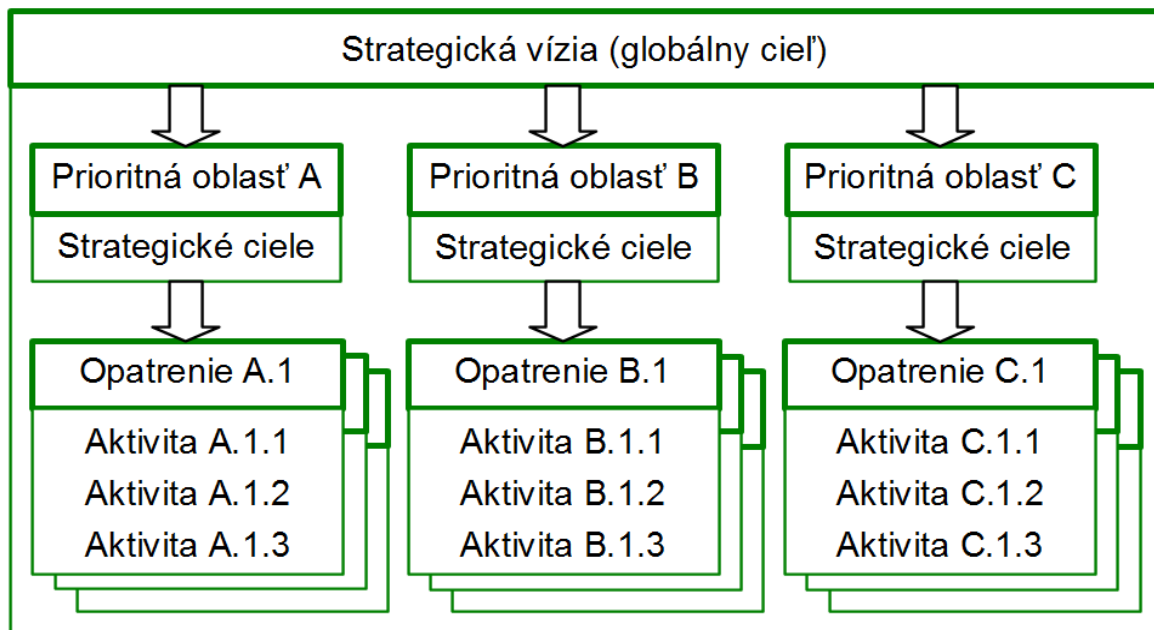
Postup spracovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Program rozvoja obce má hierarchickú štruktúru, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína globálnym cieľom strategickej vízie, pokračuje strategickými cieľmi rozdelenými podľa prioritných oblastí a uzatvára ju sústava opatrení, projektov a aktivít. Hierarchické usporiadanie znamená aj rozdielne časové horizonty. Program rozvoja obce je teda integrovaným plánovacím dokumentom (preto sa používa označenie „program“ a nie „plán“) zahŕňajúcim strategickú časť, ktorú tvoria dlhodobejšie ciele a programovú časť – opatrenia, aktivity a projekty realizovateľné v kratšom období.

Princíp hierarchickej štruktúry programu rozvoja obce

Zdroj: Coplák, J. Miestne strategické plánovanie a jeho väzby s územným plánovaním. Habilitačná práca. - Bratislava : FA STU, 2013

2. Analytická časť

Analytická časť pozostáva z komplexnej situačnej analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia. Je štruktúrovaná podľa hlavných oblastí života obce a funkčných subsystémov. Okrem analýz samotnej obce bolo treba väčšiu pozornosť venovať analýzám externého prostredia, s cieľom identifikovať konkurenčné aktivity v regióne i možnosti ďalšej spolupráce s okolitými obcami. Na základe situačnej analýzy boli identifikované kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja.

Pre spracovanie analytickej časti boli okrem informačných zdrojov uvedených v kap. 8.1 použité súbory dát, ktoré poskytla obec a dáta zverejňované Štatistickým úradom SR. Ďalšie informácie boli získané priamymi prieskumami v teréne, miestnym zisťovaním, diskusiami s predstaviteľmi obce. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne.

Analýzy technického vybavenia, urbanistickej štruktúry a bytového fondu sú v programe rozvoja sumarizované len v skrátenej podobe, vzhľadom k tomu, že technické detaily sú podrobnejšie popísané v aktuálnej územnoplánovacej dokumentácii obce.

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Bývanie	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Školstvo a vzdelávanie	obec	–
Zdravotníctvo	–	–
Sociálna starostlivosť	obec	–
Ekonomická situácia	obec	–
Životné prostredie	MŽP SR	www.enviroportal.sk

2.1 Zhodnotenie implementácie doterajšej stratégie a realizovaných projektov

Obec pristupuje koncepčne k usmerňovaniu svojho rozvoja na základe územného plánu obce a programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce. Doterajší program rozvoja bol vypracovaný v roku 2015. Doplnený bol v roku 2017 o projekt C.4.4 Komunitné centrum.

Z hodnotenia plnenia doterajšieho programu rozvoja obce vyplynulo, že rozvojová stratégia obce je v zásade naďalej aktuálna. V uplynulom období boli čiastočne alebo úplne realizované viaceré kľúčové projekty / aktivity, navrhované v doterajšom programe rozvoja. Okrem toho sa uskutočnili ďalšie investičné projekty, ktoré neboli zahrnuté v návrhu PHRSR.

Ex-post hodnotenie doterajšieho programu rozvoja – zoznam realizovaných a čiastočne realizovaných projektov

Č.	Názov aktivity / projektu	Ukazovateľ splnenia	Náklady Zdroje v EUR
A.2.1	Rekonštrukcia materskej školy	splnené	
A.2.2	Rekonštrukcia kultúrneho domu	čiastočne splnené	
A.2.3	Rekonštrukcia budov zdravotníckej vybavenosti	čiastočne splnené	
A.2.5	Rekonštrukcia prevádzkovej budovy na štadióne a oplotenia	čiastočne splnené	
A.2.6	Rekonštrukcia domu smútku a výstavba chodníkov na cintoríne	čiastočne splnené	
A.2.9	Rekonštrukcia budovy knižnice	čiastočne splnené	
A.4.1	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	čiastočne splnené	
A.4.2	Rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov	čiastočne splnené	
A.4.3	Rekonštrukcia zastávok a vybudovanie autobusových výbočísk	splnené	
A.5.1	Obnova miestneho rozhlasu a jeho ústredne	splnené	
A.5.2	Modernizácia verejného osvetlenia	čiastočne splnené	
A.5.3	Vybudovanie kamerového systému na verejných priestranstvách	splnené	
B.1.1	Sanácia starej environmentálnej záťaže v bývalom cukrovare	pred realizáciou	
B.1.2	Využívanie obnoviteľných zdrojov energie	čiastočne splnené	
B.2.4	Likvidácia čiernych skládok v katastrálnom území	splnené	
B.3.2	Uskutočňovanie environmentálnej osvetly	čiastočne splnené	
C.1.4	Vybudovanie rekreačnej zóny pri Hrone	čiastočne splnené	
C.2.1	Podpora vzniku reštauračných služieb	čiastočne splnené	
C.2.2	Podpora ubytovania na súkromí	čiastočne splnené	
C.3.2	Vydanie publikácie / DVD o obci	v príprave	
C.3.3	Obnova kultúrnych pamiatok	čiastočne splnené	

Do nového programu rozvoja bolo z predchádzajúceho dokumentu prevzatých viacero navrhovaných aktivít a projektov, pričom boli modifikované podľa aktuálnej situácie. Zaradené boli aj viaceré projekty, ktoré boli doposiaľ len čiastočne realizované.

2.2 Analýza vnútorného prostredia

2.2.1 Základná charakteristika obce

Obec Pohronský Ruskov leží vo východnej časti Podunajskej nížiny na nízkom pravobrežnom poriečnom vale Hrona. Reliéf je plochý a rovinatý, len minimálne členitý, so spádom v smere toku Hrona. Stred obce je v nadmorskej výške 132 m, rozpätie nadmorskej výšky v katastri je minimálne a pohybuje sa od 123 m do 150 m. Územie je prevažne odlesnené a intenzívne poľnohospodársky využívané, len pri Hrone ostali zvyšky vrbovo-topoľových lesíkov.

Územie obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. katastrálnym územím. Celková plocha katastrálneho územia je 9,113 km² pri obvode 15,1 km. Z hľadiska veľkosti patrí katastrálne územie obce Pohronský Ruskov v rámci Levického okresu medzi menšie územia. Najväčšia vzdialenosť vo východo-západnom smere v rámci katastra obce Pohronský Ruskov je 5,6 km a v severo-južnom smere 3,0 km. Katastrálne územie obce sa rozprestiera po oboch brehoch Hrona, ktorý územím preteká v dĺžke 3 km, väčšia časť je však na pravom brehu, kde je aj zastavané územie samotnej obce.

Hustota osídlenia je 144 obyvateľov na km², čo je viac ako celoštátny priemer (110 obyv./km²) i priemer za okres Levice (107 obyv./km²).

2.2.2 História obce a pamiatky

Historický vývoj

Obec sa prvýkrát písomne spomína roku 1269. Pôvodne patrila kniežatám z kráľovskej rodiny, potom kráľovi, 1327 rodine Kačikovcov, 1534 opátovi z Lekýra, 1536 panstvu Levice. V roku 1893 tu postavili cukrovar a spojili ho s výkrmňou ošípaných. V rokoch 1938 – 1945 bola obec pripojená k Maďarsku. JRD založili v roku 1957.

Kultúrno-historické pamiatky

V ústrednom zozname pamiatkového fondu SR nie sú evidované žiadne nehnuteľné národné kultúrne pamiatky na území katastra obce Pohronský Ruskov.

V obci sa však zachovali architektonické a kultúrne pamiatky z rôznych období. Pôvodný kostol bol zničený ustupujúcimi nemeckými vojskami a súčasný kostol Ružencovej Panny Márie postavili v rokoch 1953 až 1962. Vežu postavili v roku 2003.

Zastúpené sú pamiatky priemyselnej architektúry – objekty bývalého cukrovaru, ktoré dal postaviť veľkostatkár Scholler na prelome 19. a 20. storočia. V roku 1912 bol postavený mlyn.

Ďalšou kultúrnou pamiatkou je bytový dom na Hlavnej ul. č. 78, postavený v súvislosti s výstavbou areálu cukrovaru. Ide o netypický stavebný druh pre vidiecku obec, pomerne kvalitná architektúra z konca 19. storočia s neoklasicistickými prvkami.

Obec Pohronský Ruskov je tiež významnou archeologickou lokalitou s nálezmi osídlenia v neolite – nálezy volútovej, slov. maľovanej a legyelskej kultúry, sídlisko s kanelovanou keramikou, maďarovskej kultúry zo st. doby bronzovej a velatickej kultúry z mladšej doby bronzovej, hallštatské, laténske s pohrebiskom, sídlisko rímsko-barbarské a slovanské z 10. – 12. stor.

2.2.3 Obyvateľstvo a demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, no sčasti je aj odrazom postavenia obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Demografický vývoj obce bol pomerne nevyvážený a rozhodujúce demografické výkyvy boli spôsobené najmä migráciou a administratívnymi vplyvmi. Migračné výkyvy boli spôsobené najmä lokalizáciou cukrovaru v obci (v rokoch 1890 až 1921 prišlo k nárastu miestnej populácie z 437 na 1176, čo predstavuje nárast o 169%). Následne vplyvom hospodárskej krízy nastal pokles na 951 obyvateľov v roku 1930. Administratívne vplyvy predstavujú najmä rozšírenie katastrálneho územia na úkor obce Čata. V roku 1960 bola k obci Pohronský Ruskov pričlenená časť obce Čata, čím prišlo k vzrastu obyvateľstva v obci v rokoch 1948 – 1961 z 950 na 1657 obyvateľov, čo predstavuje nárast o 74%. Neskôr boli obce Pohronský Ruskov a Čata administratívne zlúčené a neskôr sa Čata opäť osamostatnila. Od roku 1991 sa populačný pokles spomalil a v poslednej dekáde sa pohybuje v rozmedzí 1210 - 1316 obyvateľov. K 31. 12. 2020 mala obec Pohronský Ruskov 1210 obyvateľov.

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ v roku 2012 poklesol na úroveň 63. Podľa všeobecnej interpretácie, až hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Pre porovnanie, v celom okrese Levice bola v roku 2001 priemerná hodnota indexu vitality len 86.

Územný plán obce Pohronský Ruskov pracuje s 2 variantmi dynamiky demografického vývoja do roku 2022 – podľa nízkeho variantu bude prognózovaný počet obyvateľov 1241, podľa vysokého (optimistického) variantu bude mať obec 1300 obyvateľov.

Vývoj počtu obyvateľstva

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	393
1880	395
1890	437
1900	767
1910	722
1921	1176
1930	951
1940	897
1948	950
1961	1657
1970	1617
1980	1420
1991	1382
2001	1326
2011	1286

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, SODB

Prírodný a mechanický pohyb obyvateľstva

Rok	narodení	zosnulí	prihlásení	odhlásení	bilancia	Počet obyvateľov k 31.12.
2011	9	17	14	29	-23	1278
2012	12	20	67	21	+38	1316
2013	10	14	7	19	-16	1300
2014	11	25	29	29	-14	1286
2015	12	19	24	39	-22	1264
2016	13	9	31	33	+2	1266
2017	14	13	16	29	-12	1254
2018	6	16	16	40	-34	1220
2019	10	19	34	31	-6	1214
2020	8	21	25	16	-4	1210
Spolu	105	173	263	286		

Zdroj: ŠÚSR

Obec dlhodobo zaznamenáva úbytok obyvateľstva prirodzenou menou – teda počet zosnulých výrazne presahuje počet narodených. Tento úbytok nie je kompenzovaný migračným pohybom, ktorý sa tiež vyznačuje miernym migračným úbytkom.

Znižovanie pôrodnosti je globálnejším trendom v SR. Za hlavné dôvody sa vo všeobecnosti považuje zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciacia životných stratégií, najmä u mladej populácie vo fertílno-m veku a odlev tejto zložky populácie do rozvojových pólův.

Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	1286
z toho muži	629
z toho ženy	657
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	170
Počet obyvateľov v produktívnom veku	942
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	174

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011.

Skladba obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	slovenská	maďarská	rómska	iná a nezistená
	510	720	26	30

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Obyvateľstvo sa vyznačuje heterogénnou národnostnou skladbou. Mierne prevažujú obyvatelia maďarskej národnosti (56%) nad obyvateľmi slovenskej národnosti (39,7%). Je zastúpené aj rómske etnikum, z ktorého sa však k rómskej národnosti hlási iba časť (2%). Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2013 bolo v obci 93 etnických Rómov prihlásených na trvalý pobyt (6,9% obyvateľov obce).

Vzájomné sociálne kontakty rómskej komunity a nerómskeho obyvateľstva sú však obmedzené. Príčinou je odlišné sociálne správanie rómskych obyvateľov – preferovanie odlišných rodinných modelov, životných stratégií a životného štýlu (napr. väčšia spontánnosť, hlučnosť).

Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskokatolícka cirkev	evanjelická cirkev a.v.	reformovaná kresť. cirkev	bez vyznania	iné a nezistené
	873	60	88	180	85

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Deklarovaná miera religiozity obyvateľov je na priemernej úrovni. Väčšina obyvateľov (68%) sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu a v posledných 20 rokoch sa tento podiel udržiava stabilný.

Vzdelanostná úroveň obyvateľov

Dosiahnuté vzdelanie	
Základné	303
Učňovské (bez maturity)	188
Stredné odborné (bez maturity)	166
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	37
Úplné stredné odborné (s maturitou)	224
Úplné stredné všeobecné	53
Vyššie odborné	16
Vysokoškolské 1. stupňa (bakalárske)	22
Vysokoškolské 2. stupňa (magisterské)	58
Vysokoškolské 3. stupňa (doktorandské)	5
Bez vzdelania	183
Nezistené	31

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Úroveň dosiahnutého vzdelania obyvateľstva zostáva podpriemerná, aj keď za posledných 10 rokov došlo k podstatnému nárastu podielu obyvateľov s vyšším vzdelaním – stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním. Tento stav je dôsledkom viacerých faktorov – predovšetkým nízkeho hodnotenia vzdelania a kvalifikácie medzi rómskym obyvateľstvom, nízkej mobility obyvateľstva, pretrvávajúceho rurálneho charakteru územia, ako aj jazykovej bariéry. Dôležité je preto zvyšovanie vzdelania a odborných zručností marginalizovaných skupín, ktoré sú hlavnou podmienkou pre získanie zamestnania a plnohodnotného uplatnenia v spoločnosti.

2.2.4 Trh práce a sociálna situácia

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má podpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov je 47,8%, čo je menej ako celoštátny priemer (51,1%). Dôvodom je najmä vysoký podiel obyvateľov v poproduktívnom veku.

Okres Levice bol v minulosti regiónom s najvyššou mierou nezamestnanosti. Počet nezamestnaných stúpal od roku 1996, vrchol dosiahol v rokoch 1999 – 2003. Neskôr sa znižoval, s prechodným zvýšením v rokoch 2009 – 2010. V marci 2021 bola v okrese

Levice miera evidovanej nezamestnanosti 7,21%. Pre porovnanie, v rovnakom období roku 2014 bola miera evidovanej nezamestnanosti až dvojnásobná, na úrovni 13%.

Príčiny vysokej nezamestnanosti spočívajú v štrukturálnych problémoch hospodárskej základne regiónu, v ktorom dominovala poľnohospodárska výroba, viaceré podniky spracovateľského priemyslu ukončili činnosť a zamestnancov prepustili. V minulosti však obec Pohronský Ruskov bola významným cieľom dochádzky za prácou. Cukrovar od svojho vzniku takto pôsobil ako monopolný „odberateľ“ pracovných síl nielen v obci Pohronský Ruskov ale aj v okolitých obciach. V 80. rokoch 20. storočia zamestnával 300 až 400 ľudí mimo kampane a 700 až 800 ľudí v repnej kampani. Samotný cukrovar na seba viazal aj príbuzné výroby, takže vznik konzervárne a mlynu boli prirodzené dôsledky prosperujúcej výroby. Zánik cukrovaru v 90. rokoch spôsobil značný nárast nezamestnanosti v regióne.

Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2011 najviac obyvateľov pracovalo v terciárnom sektore (služby) – 316, menej v sekundárnom sektore (priemysel) – 181 obyvateľov. Najnižší je podiel zamestnancov primárneho sektora (poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo) – 58 obyvateľov.

V súčasnosti je najväčším zamestnávateľom v obci Mlyn Pohronský Ruskov – do 100 zamestnancov. Menší počet pracovných miest vytvára aj spol. Mony a obec Pohronský Ruskov – zamestnanci vzdelávacích zariadení. Za prácou mimo obec v roku 2011 odchádzalo 386 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívnych (615) predstavovalo 62,8%. Obyvatelia odchádzajú za zamestnaním do okolitých miest a obcí – Želiezoviec, Levíc, ale aj do sídiel mimo regiónu i do Maďarska.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	615
Podiel ekonomicky aktívnych na celku (%)	47,8
- pracujúci (okrem dôchodcov)	402
- pracujúci dôchodcovia	16
- osoby na materskej a rodičovskej dovolenke	28
- nezamestnaní	192
- študenti	85
- osoby v domácnosti	9
- dôchodcovia	324
- príjemcovia kapitál. príjmov	3
- iná a nezistená	43

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

2.2.5 Hospodárska základňa

Hospodárska základňa je vzhľadom k počtu obyvateľov obce priemerne rozvinutá. V riešenom území je zastúpená predovšetkým poľnohospodárska výroba. Podľa Atlasu SSR obec patrí do lucernovo-jačmenno-pšeničnej oblasti. V rastlinnej výrobe prevládajú bežné obilniny (jačmeň, pšenica, kukurica), krmoviny, repka olejná, pestuje sa aj zelenina. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci predstavuje 85% z výmery katastrálneho územia. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel ornej pôdy na celkovej výmere poľnohospodárskej pôdy.

Poľnohospodársku výrobu v katastrálnom území realizovalo poľnohospodárske družstvo „Oroszka“ (zrušené 23.11.2021), KOVACS AGRO, s.r.o. a samostatne hospodáriaci roľníci. V obci je jeden hospodársky dvor, v súčasnosti bez živočíšnej výroby.

Po ukončení prevádzky cukrovaru reprezentuje spracovateľský priemysel len mlyn (Mlyn Pohronský Ruskov, a.s.).

2.2.6 Občianska vybavenosť

Občianska vybavenosť je čiastočne vybudovaná na úrovni základnej vybavenosti. V obci sa nachádza 9-triedna základná škola s I. a II. stupňom výučby. Do školy dochádzajú žiaci aj z okolitých obcí. Je tu tiež materská škola. V objekte materskej školy je zriadená jedáleň, ktorá slúži aj pre potreby miestnej základnej školy.

V obci je zdravotné stredisko s ambulanciami praktického lekára pre dospelých, detského lekára. Mimo zdravotného strediska sú lokalizované ambulancie gynekológa a stomatológa. Je tu tiež lekáreň. Nezisková organizácia BONAVITA DSS prevádzkuje domov sociálnych služieb s kapacitou 22 lôžok.

Z ďalších zariadení nekomerčnej vybavenosti sa v obci nachádza kultúrny dom - Kantína, obecný úrad, pošta, hasičská zbrojnica, rímskokatolícky kostol, modlitebňa ev. cirkvi a.v.; je tu aj cintorín s domom smútku.

V obci Pohronský Ruskov sú dve pohostinské zariadenia a niekoľko maloobchodných prevádzok, vrátane supermarketu COOP Jednota. Ide prevažne o obchody s potravinami a zmiešaným tovarom. Sú tu aj prevádzky stánkového predaja, tržnica, ubytovanie na súkromí.

Ďalšie zariadenia základnej a vyššej občianskej vybavenosti sú dostupné v Želiezovciach a v Leviciach (vyššie vzdelávanie, nemocnica s poliklinikou), v Štúrove a Nových Zámkoch.

V okresnom meste je tiež široké spektrum komerčných prevádzok rôzneho druhu a štandardu poskytovaných služieb, vrátane veľkokapacitných zariadení maloobchodu.

2.2.7 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor

Spolkovú činnosť v oblasti kultúry v obci zastupuje spolok pre rozvoj maďarskej kultúry Csemadok, ktorý má asi 100 členov. Organizuje spoločenské akcie, plesy.

V oblasti športových aktivít pôsobí obecný futbalový klub TJ SLAVOJ OFC Pohronský Ruskov a obecný šachový klub OŠKA Pohronský Ruskov.

Z kultúrnych podujatí sa v obci každoročne konajú obecné slávnosti. Program osláv pozostáva z kladenia vencov k pomníkom, svätej omše, športového a kultúrneho programu, zábavy. Na kultúrno-spoločenské akcie sa využíva kultúrny dom – Kantína.

V priebehu roka sa konajú kultúrne akcie k ďalším sviatkom – napr. oslavy Dňa matiek, predvianočné oslavy, oslavy Dňa detí.

2.2.8 Bývanie a bytový fond

Bývanie je hlavnou funkciou v riešenom území. Bytový fond tvorí predovšetkým tradičná zástavba rodinných domov, zväčša jednopodlažných. Nezanedbateľná časť bytového fondu je v bytových domoch.

Priemerná obložnosť bytu (počet obyvateľov na 1 byt) dosahuje hodnotu 2,6, čo je pod priemerom SR (3,21) i priemerom za okres Levice (2,99).

Neobývané byty predstavujú 13,5% z celkového počtu bytov. Hlavnou príčinou je vyšší vek zástavby a horší stavebnotechnický stav bytového fondu v starších objektoch, ktoré nie sú prispôsobené súčasným štandardom bývania. Veľmi vysoký je podiel domov postavených pred rokom 1945.

Počet domov a bytov

domy spolu	413
trvale obývané domy	351
z toho rodinné domy	321
z toho bytové domy	18
z toho iné	5
neobývané domy	62
byty spolu	517
trvale obývané byty spolu	446
z toho v rodinných domoch	287
z toho v bytových domoch	129
z toho iné	15
neobývané byty spolu	71

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Domy podľa obdobia výstavby

do roku 1945	1946 – 1990	1991 – 2000	2001 a neskôr
106	223	4	6

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

2.2.9 Dopravná a technická infraštruktúra

Dopravná infraštruktúra

Obec Pohronský Ruskov má z hľadiska dopravnej dostupnosti výhodnú polohu na ceste I. triedy č. I/76 Štúrovo – Kalná nad Hronom (Levice) – Hronský Beňadik. Je klasifikovaná ako cesta regionálneho významu, zabezpečuje spojenie najvýznamnejších obcí a miest dolného Pohronia s husto osídlenou urbanizačnou osou stredného Pohronia. V Hronskom Beňadiku sa napája na rýchlostnú cestu R1 Nitra – Žarnovica – Žiar nad Hronom. Cez obec Pohronský Ruskov prechádza v smere sever–juh celým zastavaným územím obce.

Podľa pripravovaných zámerov, definovaných aj v rámci ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja, sa výhľadovo plánuje prebudovanie cesty I/76 na 4-pruhovú cestu v novom koridore mimo zastavaného územia obcí.

Železničná trať č. 152 Štúrovo – Levice prechádza západne od zastavaného územia obce, v paralelnom koridore s cestou I/76. Ide o jednokoľajovú neelektrifikovanú trať, s funkčným významom regionálneho železničného tranzitu. V obci je na železničnej trati neperonizovaná zastávka, ktorá má pre osobnú prepravu nevýhodnú polohu.

V minulosti viedla územím obce sieť úzkokoľajných poľných železničiek. Od roku 1906 sa budovala trať z dvora cukrovaru v Pohronskom Ruskove cez dvor Karolína do obce Nýrovce, neskôr sa sieť rozšírila do Želiezoviec a ďalších okolitých obcí. Poľná železnica slúžila do roku 1971, potom bola rozobratá.

V blízkosti obce sa nachádza letisko Pohronský Ruskov pre potreby poľnohospodárskej výroby, situované v k.ú. Čajakovo. Najbližšie dopravné letisko sa nachádza v Bratislave, prípadne v Budapešti (Maďarská republika).

Funkciu hlavnej zbernej komunikácie a dopravnej kostry obce plní prieťah cesty I. triedy č. I/76 zastavaným územím obce v dĺžke 3 km. V zastavanom území sa z tejto cesty odpájajú miestne komunikácie, vytvárajúce vzájomne prepojenú a zokruhovanú sieť. Miestne komunikácie v obci sú spevnené. S výnimkou niektorých úsekov majú vyhovujúcu kvalitu povrchového asfaltového krytu. Viaceré ulice však majú nedostatočné šírkové parametre.

Pešie chodníky sú vybudované pozdĺž hlavného dopravného ťahu cesty I. triedy č. I/76 a na niektorých miestnych komunikáciách. Na viacerých miestach sú však v nevyhovujúcej šírke a kvalite.

Na odstavovanie automobilov sa využívajú krajnice, prípadne chodník. V rámci zastavaného územia obce sú len dve odstavné plochy – pred lekárňou a pri cintoríne. Okrem týchto dvoch plôch sa pri areáli mlynu nachádza rozsiahla spevnená plocha, ktorá sa využíva aj na parkovanie.

Verejná hromadná doprava je zabezpečovaná autobusovou aj železničnou dopravou. Väčšie objemy cestujúcich prepraví autobusová doprava, ktorú zabezpečuje Arriva Nové Zámky na linkách Štúrovo – Želiezovce (– Levice) a Želiezovce – Farná – Pohronský Ruskov. Priame spojenie autobusovou dopravou s okresným mestom nie je, nutný je prestup v Želiezovciach. Železničná doprava zabezpečuje spojenie na trati Levice – Štúrovo 6 pásmi spojov denne. Spojenie verejnou dopravou s hlavnými centrami vybavenosti je problematické najmä mimo pracovných dní.

V poslednom období neustále stúpa podiel individuálnej automobilovej dopravy pri dochádzke do zamestnania, za kultúrou a nákupmi. Ako alternatíva voči verejnej doprave sa presadzuje aj organizovaná skupinová doprava. Napriek tomu je udržanie dostatočného počtu spojov dôležité hlavne pre nižšie príjmové skupiny, žiakov, študentov a obyvateľov bez osobného automobilu.

Technická infraštruktúra

Úroveň technickej infraštruktúry možno hodnotiť ako nadpriemernú.

Obec Pohronský Ruskov je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu, ktorý je súčasťou skupinového vodovodu Hronovce – Pohronský Ruskov – Čata. Vodovod je v súčasnosti zásobovaný prostredníctvom diaľkového privádzača Kolta – Želiezovce DN 400, privádzajúceho vodu z vodného zdroja Gabčíkovo. Celková dĺžka rozvádzacích potrubí v obci je 9035 m.

V rokoch 2016 - 2018 bola v obci vybudovaná splašková kanalizácia, v rámci projektu „Vybudovanie kanalizácie a ČOV v aglomerácii Hronovce“. Spoločná kanalizácia obcí Hronovce, Pohronský Ruskov a Čata zahŕňa kombinovanú gravitačnú a tlakovú kanalizáciu so stokovou sieťou s dĺžkou 43,3 km a 23 čerpacími stanicami, s mechanicko-biologickou čistiarnou odpadových vôd v Čate. V súčasnosti je na kanalizáciu napojených väčšina obyvateľov.

Obec Pohronský Ruskov je plne plynofikovaná. Plynofikácia obce sa začala v roku 1999 na základe projektovej dokumentácie a plynofikačného generelu obce. V obci sa nachádza regulačná stanica zemného plynu. Dodávku zemného plynu zabezpečuje vysokotlakový plynovod DN 100 PN 40, ktorý prechádza západným okrajom zastavaného územia a na ktorý je napojená vysokotlaková plynovodná prípojka DN 80 PN 40. Miestne rozvody plynu sú strednotlakové, prevádzkované na pretlaku 300 kPa, s celkovou dĺžkou potrubí 8390 m a domových prípojok 8400 m. V súčasnosti je na plynovod napojená väčšina domácností, prevádzok občianskej vybavenosti a výroby. V poslednom období, v dôsledku značného nárastu cien plynu, časť domácností prestala využívať plyn na vykurovanie a uprednostňuje spaľovanie dreva a iných pevných palív.

Obec Pohronský Ruskov je zásobovaná elektrickou energiou odbočkami zo vzdušného vedenia VN 22 kV z elektrizačnej siete ZSE a. s., prebiehajúceho pozdĺž železničnej trate. Z kmeňového vedenia sú vonkajšie elektrické vedenia rozvetvené do prípojok k 5 transformačným staniciam. Prípojky sú jednostranné, bez ďalšieho zokruhovania v sieti VN. Rozvody nízkeho napätia sú vedené prevažne vzdušným vedením na železobetónových stĺpoch, v menšej miere sú vedené podzemnými rozvodmi. Juhozápadnou časťou katastrálneho územia prechádza tranzitné elektrické vedenie 110 kV, ktoré neslúži pre potreby zásobovania obce.

Miestna telekomunikačná sieť obce Pohronský Ruskov je zabezpečená podzemnými telekomunikačnými vedeniami. Je napojená na digitálnu telefónnu ústredňu (situovanú pri administratívnej budove mlynu). Cez obec sú pozdĺž železničnej trate vedené v združenom koridore telekomunikačné káble – diaľkový optický kábel Štúrovo – Želiezovce a oblastný optický kábel Štúrovo – Želiezovce, ktoré sú v správe spoločnosti Slovak Telekom, a. s. Územie je pokryté signálom mobilných operátorov Orange a T-Mobile, O2.

Všetky ulice majú vybudované rozvody verejného osvetlenia s osvetľovacími telesami (spolu cca 150 telies). V celej obci sú vybudované vedenia obecného rozhlasu. Vysielacia ústredňa obecného rozhlasu je v budove obecného úradu.

Obec má zavedený triedený zber odpadu – v kategóriách plasty, sklo, papier, elektronický odpad, nebezpečný odpad. Je tu zriadený zberný dvor, ktorý slúži na dočasné uskladnenie

odpadov pred ich prepravou na skládku alebo zhodnotením. Koordináciu aktivít v oblasti odpadového hospodárstva a separovaného zberu v 14 obciach regiónu zabezpečuje občianske združenie Kvetnianska; členom združenia je aj obec Pohronský Ruskov.

2.2.10 Prírodné podmienky a životné prostredie

Reliéf a horninové prostredie

Podľa geomorfologického členenia SR (Atlas krajiny SR, 2002) patrí riešené územie do sústavy Alpsko-himalájskej, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská pahorkatina, podcelkov Hronská niva a Hronská tabuľa.

Reliéf riešeného územia patrí k dvom základným typom. Západná a centrálna časť patrí do Hronskej tabule, tvorená je mierne zvlnenou rovinou na sprašových pokryvoch ležiacich na riečnych terasách Hrona. Východná časť katastrálneho územia patrí do regiónu Hronskej nivy. Stred obce je v nadmorskej výške 132 m, rozpätie nadmorskej výšky v katastri je 27 m a pohybuje sa v rozmedzí od 123 m do 150 m.

Hronská pahorkatina i Hronská niva sú súčasťou rozsiahlej Podunajskej panvy, ktorá podobne ako ostatné vnútrokarpatské panvy vznikla v etape karpatského orogénu, na začiatku neogénu. Riečna niva Hrona je morfológicky ovplyvnená sedimentačnou a eróznou činnosťou Hrona, príľahlé svahy pahorkatín aj činnosťou vetra a soliflukciou. Pohronskú pahorkatinu tvoria terasy Hrona, ktoré sú takmer súvisle zakryté mocným pokryvom spraší.

Vývojovo ide v riešenom území o nížinný fluvialny typ reliéfu s typickým vývojom fluvialnych sedimentov usporiadaných do terasových stupňov. Podľa základného rozdelenia sa dané územie zaraďuje do negatívnej morfoštruktúry Panónskej panvy, kde patria mierne diferencované morfoštruktúry bez agradácie. Podľa základných typov eróznodenudačného reliéfu ide o reliéf rovín a nív, ktoré reprezentuje poriečna niva Hrona. Hronská niva je krajinný podcelok Podunajskej pahorkatiny po oboch stranách Hrona. Má typický rovinný ráz s nepatrnými deniveláciami reliéfu.

Niva je po oboch stranách lemovaná pahorkatinami. Pravostranná niva je široká len 0,5–1 km a zreteľne vymedzeným rozhraním náhle prechádza do mierne vyzdvihnutých terás Hronskej tabule (Hronskej pahorkatiny). Lavostranná niva – východne od riešeného územia – je širšia (4–5 km) a je pomerne ostro ohraničená vyššími chrbtami Ipelskej pahorkatiny. Na nive je reliéf rovinný, s nadmorskou výškou 123–125 m a so sklonom len 0–0,5°. Rovina je členená ojedinelými depresiami, ktoré predstavujú zvyšky pôvodnej ramennej sústavy rieky Hron.

Hronská tabuľa oproti okolitej rovine predstavuje sústavu mierne vyzdvihnutých diferencovaných krýh. Do riešeného územia zasahuje v západnej časti katastrálneho územia obce, kde má ráz zvlnenej roviny, ďalej na západ od riešeného územia nadobúda pahorkatinný ráz. Sklonitosť je na väčšine územia 0–1°. Na svahoch úvalinovitých dolín je priemerne 1–3°. Na úvalinovitú dolinu potoka Nýrica sú viazané svahy sklonitosti 3–7°.

Riešené územie spolu s jeho širším okolím je budované neogénnymi a kvartérnymi sedimentami. Neogén je reprezentovaný sedimentami bádenu až pliocénu. Tieto na povrch nevystupujú – sú pokryté súvislým pokryvom kvartérnych sedimentov rôznej mocnosti. Sedimenty neogénu budujú pod kvartérnymi usadeninami takmer celé územie východnej a juhovýchodnej časti Podunajskej panvy. Kvartér je v širšom záujmovom území z genetického hľadiska zastúpený fluviálnymi a eolickými sedimentami, ktoré tvoria riečne náplavy Hrona. Fluviálne sedimenty sa nachádzajú vo forme riečnych terasových stupňov Hrona na Hronskej tabuli. Fluviálne sedimenty ďalej tvoria dnovú výplň úvalín tokov na Hronskej pahorkatine, kde terasy nie sú vyvinuté.

Riečne terasové stupne sú pomerne málo výrazné – sú zakryté eolickými sedimentmi. Litologicky sú reprezentované štrkopiesčitým materiálom s polohami pieskov. Piesky vystupujú jednak vo forme šošoviek, ako aj na styku s pokryvnými eolickými sedimentmi. Podstatne rozšírenejšie sú aluviálne náplavy Hrona, jeho bočných prítokov, pokrývajúce údolnú nivu.

Eolické sedimenty pokrývajú väčšinou riečne terasy Hrona a súvisle pokračujú ako pokryvná vrstva priľahlých svahov Pohronskej pahorkatiny. Litologicky sú tvorené hlavne sprašami, miestami majú charakter až sprašových hlín. Sú masívne, homogénne a makropórovité. Nevytvárajú samostatné polohy, ale tvoria sprašové komplexy.

Z inžiniersko-geologického hľadiska spadá územie do regiónu tektonických depresí, subregiónu s neogénnym podkladom. Z hľadiska rajonizácie záujmového územia spadá do rajóna kvartérnych sedimentov, rajóna údolných riečnych náplavov. Na západnej strane Hronskej nivy sa na Hronskej tabuli vyčleňuje rajón sprašových sedimentov na riečnych terasách.

Neogénne podložie sa nachádza v hĺbke 6 – 7 m pod terénom. Na pravej strane Hrona tvoria najvrchnejšie horizonty prevažne prachovité až hlinité piesky, ktoré prechádzajú do piesčitých až prachovitých hlín prevažne tuhej konzistencie. V niektorých miestach piesky chýbajú a pod povrchovou vrstvou piesčitých hlín mocnosti 0,6 – 0,8 m sa nachádzajú ílovito–piesčité hliny prevažne mäkkej konzistencie. Na ľavom brehu Hrona vystupujú pod vrstvou piesčitých hlín pevnej konzistencie mocnosti 0,8 m prachovité a ílovité hliny prevažne tuhej konzistencie. Celková mocnosť pokryvných súdržných zemín je 3 m.

Z pôdných typov sa pozdĺž toku Hrona vyvinuli fluvizeme, vo väčšej vzdialenosti od vodného toku sú lužné pôdy – čiernice a na sprašovom substráte černozeme, ktoré pokrývajú väčšinu katastrálneho územia. Ide o najkvalitnejšie pôdy s vysokou produkčnou schopnosťou.

Hydrologická charakteristika územia

Hydrologicky riešené územie spadá do základného povodia rieky Hron. Pre Hron a miestne vodné toky je charakteristický dažďovo-snehový typ režimu odtoku s vysokou vodnosťou vo februári až apríli a s minimálnymi vodnými stavmi v septembri. Výrazné podružné zvýšenie sa na tokoch prejavuje koncom jesene a začiatkom zimy.

Katastrálnym územím preteká rieka Hron v dĺžke 6 km, v severojužnom smere. Katastrálne územia obce sa rozprestierajú po oboch brehoch Hrona, prevažná časť je však na pravom brehu. Katastrálnym územím preteká okrem Hrona tok Nýrica. Ústí do Hrona sprava, južne od Pohronského Ruskova. Celková plocha povodia potoka je 64,0 km² a dĺžka údolia je 22,1 km. Priemerný prietok je 0,16 m³/s.

Dolina Nýrice je zahĺbená v Hronskej tabuli a sleduje priebeh tektonických línii. Rieka Hron preteká na svojom dolnom toku intenzívne poľnohospodársky využívaným územím s vybudovanými závlahami a odvodňovacími kanálmi. Hron má na dolnom toku charakter nízinného toku, meandrujúceho a vytvárajúceho mŕtve ramená. Patrí k veľkým slovenským riekam. Je tokom II. rádu s celkovou dĺžkou 284 km a plochou povodia 5464,6 km². V Čate má plochu povodia 4772,2 km². Špecifický odtok z územia je 13 l.s⁻¹km⁻². Najvyššie prietoky má začiatkom apríla, vyššie prietoky má aj v mesiacoch marec a jún, najnižšie prietoky sú v mesiacoch august a september. Priemerný dlhodobý prietok Hrona v Čate je 54,2 m³/s.

Maximálne priemerné mesačné prietoky sa na dolnom toku Hrona vyskytujú v marci. Minimálne priemerné denné prietoky sa na hlavnom toku vyskytli počas zimy – v mesiacoch január a február. Priemerný mesačný prietok na toku Hron (stanica Kamenín, rkm 10,90) je 36,77 m³/s. Minimálny prietok bol zaznamenaný v januári (13,17 m³/s) a maximálny prietok v mesiaci marec (78,63 m³/s). Celkový maximálny prietok dosiahol 244,00 m³/s (dlhodobé maximum je 555,50 m³/s) a celkový minimálny 8,37 m³/s (dlhodobé minimum je 7,04 m³/s).

Hydrogeologická charakteristika územia

Podľa hydrogeologickej rajonizácie územia Slovenska patrí riešené územie do dvoch hydrogeologických rajónov – QN 059 – kvartér hronských terás a Q060 – kvartér nivy Hrona v Podunajskej nížine.

Hydrogeologické pomery územia podmieňuje litologické zloženie a geologická stavba, mechanicko-fyzikálne vlastnosti hornín a zrážková činnosť. Kvartér hronských terás v Podunajskej nížine predstavuje plošne rozsiahle územie s dopĺňaním zásob zo zrážok. Zvyšky kvartérnych terás Hrona sú zakryté sprašami a rôznymi hlinami s mocnosťou 4 – 15 m. Štrkopiesková akumulácia terás má značne premenlivú mocnosť a zvodnenie. Najväčšiu hrúbku majú štrky a piesky vekom zodpovedajúce nízkej terase severne od Kálnej nad Hronom: 15 – 26 m. V tejto oblasti dochádza k trvalej infiltrácii povrchovej vody z Hrona cez nivu do starších sedimentov. Akumulácie terás južne od čiary Kalná nad Hronom – Rohožnica, kde spadá aj riešené územie, sú mocné spravidla 2 - 8 m a predstavujú ich

piesčité štrky dosť často zahlinené. Podobne sú premenlivé aj výdatnosti od niekoľko desiatín l/s až do 6 l/s.

Kvartér nivy Hrona v Podunajskej nížine predstavuje samostatnú štruktúru so zvláštnym režimom, pre ktorý je charakteristický silný vplyv Hrona. Hrúbka riečnych náplavov štrkov a pieskov je 4 – 10 metrov. Zásoby vôd sú doplňované zo zrážok a najmä z povrchových vôd Hrona.

Podzemné vody tejto oblasti zaraďujú do výrazného až nevýrazného vápenato-horečnato-hydrogénuhličitanového typu, ktorý pomerne často prechádza do prechodného vápenato-sírano-hydrogénuhličitanového typu. Mineralizácia tu dosahuje stredne vysoké až vysoké hodnoty (maximálna hodnota 15 059 mg/l).

Klimatické pomery

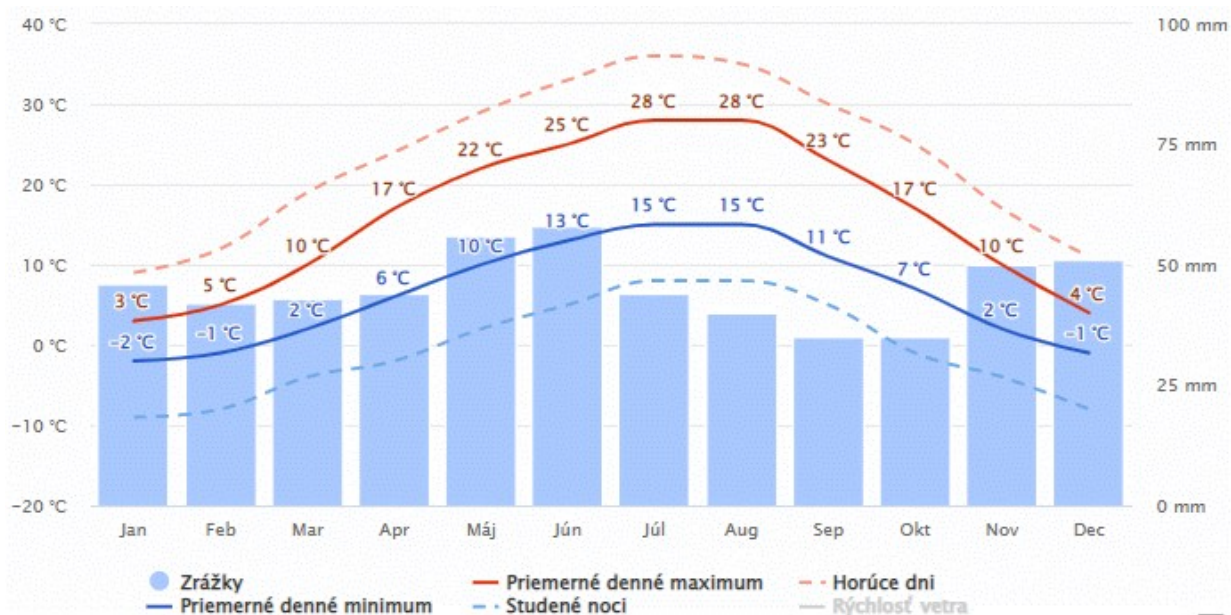
Územie patrí do teplej klimatickej oblasti, okrsku teplého, suchého s miernou zimou, dlhším slnečným svitom. Ročné sumy teplôt sú 9,6 °C, slnečný svit počas vegetačného obdobia je viac ako 1500 hodín, priemerné januárové teploty dosahujú –2,9 °C, priemerné júlové teploty dosahujú 20,6 °C. Počet letných dní v roku s maximálnou teplotou viac ako 25 °C je 73. Počet tropických dní v roku s maximálnou teplotou viac ako 30 °C je v priemere 14. Výskyt mrazových dní s minimálnou teplotou pod –0,1 °C je priemerné 22. Obdobie s priemernou teplotou nad 10 °C sa začína v polovici apríla, končí v polovici októbra. Priemerná ročná teplota dosahuje 10,1 °C. Najchladnejším mesiacom je január s priemernou teplotou – 3,6 °C a najteplejším august s priemernou teplotou 20,6 °C.

Podľa množstva zrážok patrí riešené územie medzi suché oblasti. Zrážky nie sú rovnomerne rozdelené pre priaznivý vývoj vegetácie. Najviac zrážok podľa dlhodobého merania pripadá na júl a september. Ide prevažne o zrážky z búrkovej činnosti a sú len menej vhodné pre zaistenie zásoby vody v pôde. Podľa údajov z klimatickej stanice Želiezovce priemerný úhrn zrážok dosahuje v danej oblasti 510,2 mm. Maximálna ročná hodnota päťročného rádu dosiahla 664,4 a minimálna 361,6 mm. Najbohatší na zrážky býva mesiac jún (93,1 mm), najmenej zrážok pripadlo na mesiac júl (29,5 mm). Priemerný ročný sumárny úhrn dosiahol 557,0 mm. Počet dní s úhrnom zrážok vyšším ako 5 mm bol 39 dní a viac ako 10 mm 14 dní. Uvedené údaje korešpondujú so staršími dlhodobými údajmi o priemerných zrážkových úhrnoch v období 1931–1960 na zrážkomernej stanici Pohronský Ruskov.

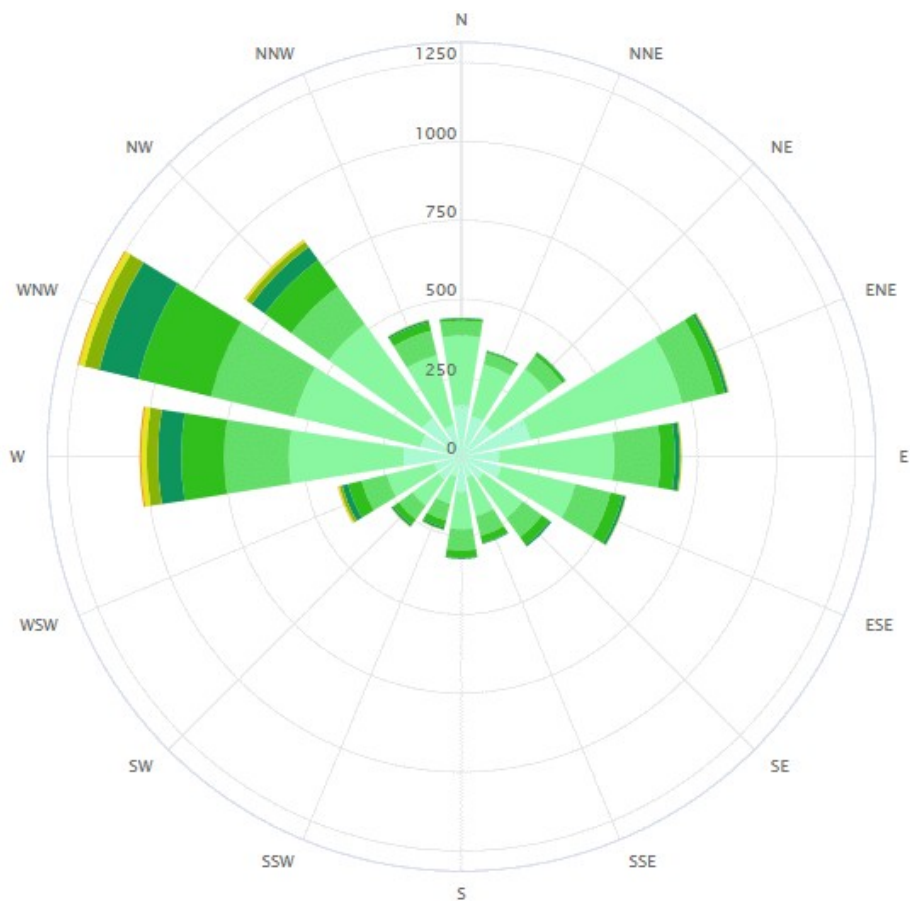
Zrážky vo forme snehu sa vyskytujú od konca novembra do marca. Maximálna výška snehovej pokrývky dosahuje 25 cm, trvanie obdobia so snehovou pokrývkou sa pohybuje okolo 90 dní (Atlas SSR, 1980). Hĺbka premrznania pôdy dosahuje 0,7 m.

Oblačnosť je v rozmedzí 50 – 60 %. Najmenšia je v auguste, júli a septembri a najväčšia v decembri, januári a novembri.

Priemerné teploty a úhrn zrážok

Veterná ružica

Zdroj: www.meteoblue.com

Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú orografické pomery, expozícia terénu, jeho oslnenie. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níže. V jarnom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. Z hľadiska smeru prúdenia prevláda juhovýchodný smer. Maximálna priemerná rýchlosť vetra za obdobie dosahuje 2,7 m/s, minimálna 0,8 m/s a priemer pre celé obdobie bol 1,8 m/s. Maximálnu rýchlosť päťročného rádu dosiahol vietor v smere západo-juhozápadnom o rýchlosti 6,0 m/s.

Krajinná štruktúra

Z hľadiska fyto geografického členenia patrí riešené územie do oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (*Eupannonicum*), okresu Podunajská nížina.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu, reprezentujú nasledovné základné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

- 1. Lužné lesy vrbovo-topoľové sú spoločenstvá mäkkých lužných lesov teplej panónskej oblasti, patriace do zväzov *Salicion albae* (vysokokmenné vrbovotopoľové lesy) a *Salicion triandrae* (krovinné vrbiny). Boli vyvinuté na agradačných valoch tokov a primárnych aluviálnych naplaveninách, hlavne v okolí toku Hrona.
- 2. Lužné lesy nížinné zahrňujú vlhkomilné a mezohygrofilné lesy, rastúce na aluviálnych naplaveninách pozdĺž vodných tokov: Ide prevažne o jaseňovobrestové a dubovo-brestové lesy. Na ich vývoj a štruktúru má rozhodujúci vplyv vodný režim, v spojení s pôdnymi vlastnosťami.
- 3. Dubovo-hrabové lesy panónske sa vyvíjajú na sprašových pahorkatinách v teplejších oblastiach. Podmieňujú ich predovšetkým piesočnaté a štrkovité treťohorné a štvrtohorné terasy pokryté sprašovými hlinami alebo náplavové kužele. Dubovo-hrabové lesy panónske sa rozprestierali na luvizemiach lokalizovaných na úpätiach miernejších svahov.

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, je však podstatne odlišná od prirodzenej vegetácie. Lesné plochy boli úplne nahradené ornou pôdou, na ktorej sa vyskytuje hlavne vegetácia poľnohospodárskych monokultúr. Drevinová vegetácia sa zachovala len pozdĺž toku Hrona a jeho mŕtvych ramien. Ide o pozmenené lužné lesy nížinné, ohrozované ľudskou činnosťou (regulácia vodných tokov, poľnohospodárstvo, meliorácie a pod.). Formácie drevinovej vegetácie sú poznačené inváziou agátu. Lesné pozemky sa v katastrálnom území nenachádzajú.

Spoločenstvá stepného typu sa v riešenom území vyskytujú na malých plochách, zväčša na menej kvalitných pôdach v inundačnom území Hrona, na ostrovčekoch medzi lesnou vegetáciou. Trvalé trávne majú výmeru 5,1 ha, t.j. 0,16 % z celkovej výmery katastrálnych území.

Vegetácia v zastavanom území má kultúrny charakter, značné plochy zaberá aj synantropná vegetácia. Tvorí ju predovšetkým vegetácia úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch. Záhrady majú celkovú výmeru 37,8 ha, t.j. 4 % z celkovej výmery katastrálneho územia. V zastavanom území nie je vybudovaný funkčný systém sídelnej zelene, pritom sídelná zeleň je významným faktorom pri zlepšovaní kvality životného prostredia. Ide zväčša o dreviny krátkoveké (breza, vrbá) a nepôvodné (agát, javorovec jaseňolistý). Vzrastlé stromy sa nachádzajú v uliciach ojedinele. Plochy zelene v rámci výrobných areálov sú nedostatočne udržiavané, prípadne vôbec neudržiavané a sú zdrojom šírenia burín a synantropnej vegetácie (najmä areály bývalého cukrovaru a bývalej hydinarskej farmy).

Orná pôda má rozhodujúci podiel na výmere poľnohospodárskej pôdy (94,1%), ako aj na celkovej výmere katastra. Spomedzi spoločenstiev stepného typu vykazujú najnižšiu ekologickú hodnotu agrocenózy na ornej pôde, ktoré sú v danom území plošne najrozsiahlšie. Orná pôda má výmeru 710,5 ha, t.j. 78 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Na poľnohospodárskej pôde a v rámci záhrad rodinných domov sa vyskytujú menšie plochy trvalých kultúr – vinohrady. Ovocné sady ani chmeľnice v území nie sú.

Vodné plochy (vrátane vodných tokov) majú výmeru 26,3 ha, t.j. 2,9 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Ochrana prírody a krajiny

V katastrálnom území Pohronský Ruskov sa nenachádza žiadne maloplošné ani veľkoplošné územie ochrany prírody.

Znečistenie ovzdušia

Z hľadiska čistoty ovzdušia patrí okres Levice medzi najmenej postihnuté okresy v rámci Nitrianskeho kraja. Líniovým zdrojom znečistenia ovzdušia je doprava na ceste I. triedy č. I/76. V obci Pohronský Ruskov sa nachádzajú 2 stredné zdroje znečistenia ovzdušia – Mlyn Pohronský Ruskov a sklady a sušiareň obilia firmy Mony, s.r.o. Ide najmä o emisie tuhých znečisťujúcich látok a prašnosť. Prevádzka mlynu okrem toho je zdrojom hlukovej záťaže pre priľahlé obytné územie.

Ďalšími zdrojmi znečisťovania ovzdušia sú malé zdroje zabezpečujúce vykurovanie rodinných domov. Vďaka úplnej plynofikácii obce je však znečistenie produkované týmito zdrojmi nízke.

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Podľa výsledkov meraní povrchových vôd na toku Hron, v mieste odberu Sikenica – ústie, zaraďujeme Hron v skupine ukazovateľov kyslíkového režimu (A) do triedy II. triedy kvality – čistá voda. V skupine ukazovateľov B (základné fyzikálno-chemické ukazovatele) patrí do III. triedy kvality – znečistená voda. V skupine C (nutrienty) je podľa koncentrácie

celkového fosforu zaradená do III. triedy kvality – znečistená voda. V skupine D (biologické ukazovatele) podľa počtu koliformných baktérií patrí do III. triedy kvality – znečistená voda. Kvalita povrchových vôd v malých vodných tokoch nebola zisťovaná. Vzhľadom k intenzívnej poľnohospodárskej výrobe sa predpokladá vysoký stupeň znečistenia.

Z hľadiska kvality podzemnej vody sú v širšom záujmovom území prekročené limitné hodnoty amónnych iónov. Prekročené sú aj hodnoty mangánu, železa dvojmocného, celkového obsahu železa, chloridov, síranov, ako aj arzénu. Pretrváva zvýšený obsah dusičnanov, amónnych iónov, chloridov a síranov, čo je dôsledkom poľnohospodárskej činnosti v údolnej nive Hrona.

Zaťaženie žiarením

Pozdĺž Hrona prebieha rozhranie medzi územím s nízkym radónovým rizikom a územím so stredným radónovým rizikom.

Environmentálne problémy

Veterná erózia na väčších pôdnych celkoch a najmä v mimovegetačnom období spôsobuje znižovanie úrodnosti pôdy ako významného prírodného zdroja a súčasne sa podieľa na zvyšovaní prašnosti.

Rozsiahle pôdne celky poľnohospodárskej pôdy obrábanej veľkoplošne ako orná pôda a bez prítomnosti plôch nelesnej drevinovej vegetácie a líniovej zelene sa vyznačujú nízkym stupňom ekologickej stability.

Ohrozením biologickej diverzity je drevinová skladba, v ktorej sa presadzujú nevhodné dreviny – agát biely, javorovec jaseňolistý a nepôvodné druhy a variety topoľov (*Populus canadensis* a i.).

Závažný problém ohrozenia životného prostredia predstavuje rozsiahly nevyužívaný schátraný areál cukrovaru so schátranými objektmi.

2.2.11 Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce

Hospodárenie a rozpočtová situácia obce

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv sa od roku 2005 výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém financovania prináša väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne kladie väčšie nároky na finančné riadenie obce. Pôvodný systém

rozdeľovania prostriedkov podľa počtu obyvateľov ako jediného kritéria nahradil systém 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov (počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, upravený veľkostným koeficientom, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení, počet obyvateľov v dôchodkovom veku). Ďalšie zmeny sa týkajú miestnych daní a poplatkov. Obce ďalej získali väčšie právomoci pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

Obec hospodári s mierne prebytkovým rozpočtom. Celkové bežné príjmy na rok 2021 (rozpočet po II. úprave) sú plánované vo výške 715 tis. eur, bežné výdavky vo výške 697 tis. eur. Na príjmoch má hlavný podiel výnos dane poukázaný územným samosprávam (63,5% z celkových bežných príjmov na rok 2021). Značná časť výdavkov smeruje na zabezpečenie bežnej prevádzky obce, obecného úradu a vzdelávacích zariadení, predovšetkým na pokrytie mzdových nárokov a nákladov na energie. V kapitálovom rozpočte bolo v roku 2021 saldo 14 tis. eur. Úverová zaťaženosť obce je primeraná možnostiam plnenia úverových záväzkov.

Z analýzy vyplýva, že obecný rozpočet poskytuje len malý priestor pre financovanie rozvojových zámerov. Je preto potrebné uchádzať sa aj o získanie externých zdrojov – súkromných investícií, grantov a príspevkov z podporných programov, najmä na realizáciu náročnejších investičných projektov.

Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy

Obecné zastupiteľstvo má 9 členov. Schôdze sa konajú spravidla 1x za 2 mesiace. Ustanovená je funkcia zástupcu starostu a hlavného kontrolóra. Pri obecnom zastupiteľstve pracuje obecná rada, a 5 stálych komisií.

Komunikácia s obyvateľmi prebieha zväčša prostredníctvom neformálnych stretnutí. Obec zabezpečuje vysielanie obecného rozhlasu a prevádzku oficiálnej internetovej stránky www.pohronskyruskov.sk.

2.2.12 Analýza silných stránok a slabých stránok územia

Hlavné vnútorné faktory rozvoja predstavujú silné stránky a slabé stránky, vyplývajúce z daností územia, vybudovanej lokálnej infraštruktúry. V nasledujúcom prehľade sú tieto faktory zoradené podľa ich vplyvu (vzostupne).

Silné stránky

- kompletne vybudované inžinierske siete, vrátane kanalizácie
- vybudovaná základná občianska vybavenosť – ZŠ, MŠ, zdravotné stredisko
- vhodné podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho turizmu
- prírodné podmienky vhodné pre poľnohospodárstvo
- tradícia poľnohospodárskej výroby, vzťah obyvateľstva k poľnohospodárskym aktivitám
- dostatok voľnej a kvalifikovanej pracovnej sily
- relatívne bezproblémové spolunažívanie obyvateľov rôznych národností

Slabé stránky

- schátraný a nevyužívaný areál bývalého cukrovaru
- nízky počet pracovných príležitostí v obci a ich nízka diverzita
- ekonomická nestabilita a nízka produktivita práce poľnohospodárskych subjektov
- chýbajúca infraštruktúra a služby pre cestovný ruch
- prítomnosť zdrojov prašnosti a hluku
- nízka aktivita záujmových združení a spolkov
- nízka ekologická stabilita územia
- nepriaznivá demografická situácia
- nepriaznivá sociálna situácia obyvateľstva, nízka kúpyschopnosť obyvateľstva

2.3 Analýza vonkajšieho prostredia

2.3.1 Analýza regionálnych vzťahov a väzieb

Regionálny kontext

Obec Pohronský Ruskov patrí na základe územno-správneho členenia do okresu Levice a Nitrianskeho kraja. Okres Levice má rozlohu 1551 km² a 120 995 obyvateľov. Ostal zachovaný v pôvodnom rozsahu aj po zmene územnosprávneho členenia v roku 1996. Rozlohou je najväčším okresom spomedzi všetkých 79 okresov v SR.

Obec je situovaná v juhozápadnej časti okresu. Okresné mesto Levice (36 310 obyv.) je od obce Pohronský Ruskov vzdialené 30 km severne, najbližším sídlom mestského typu sú však Želiezovce (7522 obyv.), ktoré sú od obce vzdialené 9 km, vzdialenosť okraja zastavaných území oboch sídiel je len 3 km. Druhým najbližším mestom je Štúrovo (12 000 obyv.), vo vzdialenosti do 50 km sa nachádzajú aj ďalšie stredne veľké mestá – Nové Zámky (42 000 obyv.), Ostrihom (30 000 obyv.).

Mesto Levice ako sídlo okresu a regionálne urbanistické centrum a mesto Nitra ako nadregionálne urbanistické centrum a sídlo kraja sa nachádzajú pomerne ďaleko od obce Pohronský Ruskov, na periférii ich pôsobnosti. Preto sa prejavuje aj vplyv regionálnych urbanistických centier Nové Zámky a Štúrovo.

Mesto Levice je spádovým územím pre obyvateľov obcí okresu z hľadiska dochádzky za občianskou vybavenosťou – majú tu sídlo zariadenia vyššej občianskej vybavenosti (administratíva, školstvo, zdravotníctvo). Po etablovaní nových výrobných podnikov sa stáva čoraz významnejším cieľovým miestom dochádzky za prácou. Mesto Želiezovce v období strediskovej sústavy osídlenia plnilo funkciu strediska obvodného významu a koncentrovalo niektoré zariadenia občianskej vybavenosti – základné a stredné školy, nemocnicu s poliklinikou. Do roku 1960 bolo v Želiezovciach sídlo okresu.

Obec Pohronský Ruskov v minulosti, v 70.–80. rokoch 20. storočia, bola klasifikovaná ako stredisko miestneho významu. Podľa aktuálneho ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja je zaradená medzi centrá lokálneho významu. Z hľadiska zabezpečenia základnej občianskej vybavenosti v oblasti vzdelávania a zdravotníctva predstavujú spádové územie obce Hronovce a Čata.

Lokálny kontext

Obec Pohronský Ruskov má výhodnú polohu na dopravných koridoroch regionálneho až nadregionálneho významu, čo predstavuje značný rozvojový potenciál pre obec i priľahlý región. Obec leží na ceste I. triedy č. I/76 a železničnej trati č. 152 Štúrovo – Levice. Cesta I/76 je dôležitou komunikačno-sídelnou osou regiónu dolného Pohronia (podľa klasifikácie KÚRS je klasifikovaná ako pohronská sídelná rozvojová os nadregionálneho významu). Význam tejto dopravnej trasy vzrástol najmä po sprístupnení mosta Márie Valérie, ktorý

spojil Štúrovo a Ostrihom. Na tejto komunikačno-sídelsej osi je lineárne zoskupený väčší počet obcí, pričom v danej časti sídelsej osi vytvárajú takmer súvislý sídelsej pás obcí Čata – Pohronský Ruskov – Hronovce. Tieto obce reprezentujú kategóriu stredne veľkých obcí s počtom obyvateľov od 1000 do 2000 obyvateľov: Pohronský Ruskov (1258 obyv.), Čata (1191 obyv.), Bíňa (1466 obyv.), Kamenín (1502 obyv.), Kamenný Most (1044 obyv.); jediným väčším sídlom je mesto Želiezovce. Naopak, osídlenie na bočných vetvách tejto sídelsej osi je redšie a tvoria ho menšie obce.

S obcami na pohronskej sídelsej osi sa vyvinuli intenzívne medzisídelsej vzťahy, ktoré iniciovali vznik medziobecnej spolupráce v rámci viacerých združení:

- mikroregión Dolné Pohronie a Južná časť Podunajska so sídlom v Kamennom Moste (členom mikroregiónu je 15 obcí)
- občianske združenie Kvetnianska sa orientuje na koordináciu aktivít v oblasti odpadového hospodárstva (členom združenia je 14 obcí – Pohronský Ruskov, Hronovce, Tekovské Lužany, Čaka, Čata, Nýrovce, Plavé Vozokany, Málaš, Kuraľany, Keť, Farná, Veľké Ludince).

Katastrálne územie obce Pohronský Ruskov hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- k. ú. Čajakovo (Hronovce) – na severe
- k. ú. Malé Ludince – na východe
- k. ú. Čata – na juhu
- k. ú. Keť – na západe

Má nepravidelný tvar, pretiahnutý vo východno-západnom smere, podobne ako väčšina katastrálnych území na Dolnohronskej sídelsej osi.

2.3.2 Analýza hlavných vonkajších faktorov rozvoja a ich vplyvu

Hlavné vonkajšie faktory rozvoja predstavujú príležitosti a ohrozenia, vyplývajúce z pôsobenia vonkajších síl a vplyvov. V nasledujúcom prehľade sú tieto faktory zoradené podľa ich vplyvu (vzostupne).

Príležitosti

- poloha na významnej sídelnej rozvojovej osi
- blízkosť centier cestovného ruchu
- dopravné napojenie prostredníctvom cesty I. triedy a železnice
- revitalizácia a nové využitie starých priemyselných území
- možnosť samozásobenia agrárnymi produktmi pre slabšie sociálne skupiny
- zapojenie nezamestnaných do verejnoprospešných prác pre udržanie pracovných návykov
- výhoda relatívne nízkej ceny pozemkov a nehnuteľností v porovnaní s celoštátnym priemerom
- predpoklad koncepčného a kvalifikovaného rozvoja obce na základe plánovacích dokumentov
- sformovanie štruktúr medziobecnej spolupráce – združenia obcí
- využitie prihraničnej polohy na cezhraničnú spoluprácu
- možnosti a efektívne využívanie finančných prostriedkov z EÚ

Ohrozenia

- nedostatok verejných financií na dobudovanie a rekonštrukciu infraštruktúry
- chýbajúci kapitál na oživenie poľnohospodárskej výroby a spracovateľského priemyslu
- nedostatočná legislatívna a finančná podpora malého a stredného podnikania
- konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy
- odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce
- opúšťanie tradičných modelov a vidieckeho štýlu života
- starnutie obyvateľstva, rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku
- ďalší útlm železničnej dopravy, zhoršenie spojenia s okresným mestom
- hrozba nadmernej centralizácie samosprávnych funkcií do vybraných obcí
- časté a neprehľadné zmeny legislatívy

- sektorový prístup k riešeniu rozvojových problémov
- nárast dlhodobej nezamestnanosti, možná kriminalita ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva
- odchod pracovných síl do iných regiónov a do zahraničia
- administratívna náročnosť získavania finančných prostriedkov z fondov EÚ

2.4 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

V tejto podkapitole sú obsiahnuté závery v podobe syntéz, vyplývajúce z predchádzajúcich analýz. Sú medzikrokom medzi analýzami a tvorbou stratégie. Ich podstatou je vyhodnotenie a sumarizácia analytického materiálu s cieľom odvodiť z nich kľúčové piliere stratégie, problémové okruhy, ktorým je nutné venovať pozornosť.

Ide o nasledovné syntetizujúce analýzy:

- SWOT analýza (s priradením bodových hodnôt jednotlivým položkám)
- analýza problémov a možných rizík, výziev

Zo SWOT analýzy a z analýzy problémov vyplynuli hlavné faktory rozvoja obce a kľúčové disparity. V rámci SWOT analýzy silné stránky a príležitosti identifikujú hlavné faktory rozvoja – t.j. **rozvojový potenciál**. Kľúčové disparity, t.j. **limity rozvoja územia** sú výstupom analýzy problémov a podporené sú slabými stránkami a ohrozeniami identifikovanými v SWOT analýze.

2.5 SWOT analýza

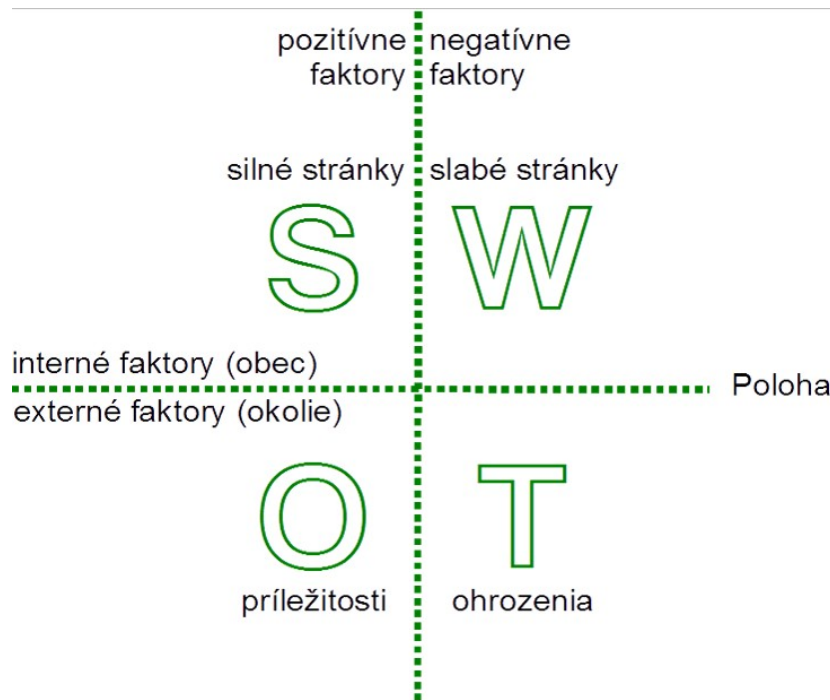
SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Z tohto dôvodu nie je vhodné jej členenie podľa sektorov.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory podmieňujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Jednotlivé položky v SWOT analýze sú vážené, čo znamená, že sú im priradené bodové hodnoty od 1 do 5, ktoré vyjadrujú mieru ich závažnosti. Položky s najvyššími bodovými hodnotami potom predstavujú hlavné faktory rozvoja, resp. kľúčové disparity.

Princíp SWOT analýzy

Zdroj: vlastné spracovanie

Silné stránky (S)

- kompletne vybudované inžinierske siete, vrátane kanalizácie

5

- vybudovaná základná občianska vybavenosť – ZŠ, MŠ, zdravotné stredisko 5
- vhodné podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho turizmu 4
- prírodné podmienky vhodné pre poľnohospodárstvo 3
- tradícia poľnohospodárskej výroby, vzťah obyvateľstva k poľnohospodárskym aktivitám 3
- dostatok voľnej a kvalifikovanej pracovnej sily 3
- relatívne bezproblémové spolunažívanie obyvateľov rôznych národností 2

Slabé stránky (W)

- schátraný a nevyužívaný areál bývalého cukrovaru 5
- nízky počet pracovných príležitostí v obci a ich nízka diverzita 4
- ekonomická nestabilita a nízka produktivita práce poľnohospodárskych subjektov 3
- chýbajúca infraštruktúra a služby pre cestovný ruch 3
- prítomnosť zdrojov prašnosti a hluku 2
- nízka aktivita záujmových združení a spolkov 2
- nízka ekologická stabilita územia 2
- nepriaznivá demografická situácia 2
- nepriaznivá sociálna situácia obyvateľstva, nízka kúpyschopnosť obyvateľstva 1

Príležitosti (O)

- poloha na významnej sídelnej rozvojovej osi 5
- blízkosť centier cestovného ruchu 5
- dopravné napojenie prostredníctvom cesty I. triedy a železnice 5
- revitalizácia a nové využitie starých priemyselných území 4
- možnosť samozásobenia agrárnymi produktmi pre slabšie sociálne skupiny 3
- zapojenie nezamestnaných do verejnoprospešných prác pre udržanie pracovných návykov 3
- výhoda relatívne nízkej ceny pozemkov a nehnuteľností v porovnaní s celoštátnym priemerom 3
- predpoklad koncepčného a kvalifikovaného rozvoja obce na základe plánovacích dokumentov 3
- sformovanie štruktúr medziobecnej spolupráce – združenia obcí 2
- využitie prihraničnej polohy na cezhraničnú spoluprácu 1

- možnosti a efektívne využívanie finančných prostriedkov z EÚ 1

Ohrozenia (T)

- nedostatok verejných financií na dobudovanie a rekonštrukciu infraštruktúry 5
- chýbajúci kapitál na oživenie poľnohospodárskej výroby a spracovateľského priemyslu 4
- nedostatočná legislatívna a finančná podpora malého a stredného podnikania 3
- konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy 3
- odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce 3
- opúšťanie tradičných modelov a vidieckeho štýlu života 3
- starnutie obyvateľstva, rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku 3
- ďalší útlm železničnej dopravy, zhoršenie spojenia s okresným mestom 3
- hrozba nadmernej centralizácie samosprávnych funkcií do vybraných obcí 2
- časté a neprehľadné zmeny legislatívy 2
- sektorový prístup k riešeniu rozvojových problémov 2
- nárast dlhodobej nezamestnanosti, možná kriminalita ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva 2
- odchod pracovných síl do iných regiónov a do zahraničia 1
- administratívna náročnosť získavania finančných prostriedkov z fondov EÚ 1

2.6 Analýza problémov, možných rizík, výziev

Analýza problémov pomenúva hlavné nedostatky (disparity), na riešenie ktorých sa treba zamerať. Vychádza zo SWOT analýzy a dopĺňa ju o ďalšie faktory, ktoré neboli zaradené medzi slabé stránky a hrozby. Okrem primárneho problému sú predmetom analýzy aj ich následky (súčasnú, resp. potenciálnu). Výsledky tejto analýzy sú dôležité pre stanovenie prioritných oblastí, ktoré vyžadujú prioritné riešenie a výber vhodných projektov, aktivít a opatrení, ktoré by tieto problémy pomohli eliminovať.

Riziká ďalšieho vývoja, s uvedením zdrojov rizík, dôsledkov a odhadu pravdepodobnosti výskytu, sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravde- podobnosť
Individuálne	nezáujem obyvateľov (potenciálnych užívateľov)	užívatelia	nerealizácia aktivít	50%
Technické	chyby projektovej dokumentácie	PD	dodatočné náklady	10%
	problémy pri verejnom obstarávaní	legislatíva		20%
	poruchovosť systémov	technológia		20%
Ekologické	nedostatočná starostlivosť o zložky krajiny	užívatelia pôdy	degradácia krajiny / výsledkov	30%
Sociálne	medziľudské vzťahy	obyvatelia	nerealizácia aktivít	20%
Ekonomické	nedostatok finančných zdrojov, nezískanie NFP, dotácie	externý	nerealizácia projektov / aktivít	70%

Analýza príčin a dôsledkov problémov (strom problémov)

Z analýzy problémov vyplýva, že väčšinou nejde o izolované problémy, ale navzájom medzi sebou súvisia, pričom je medzi nimi možné sledovať kauzálne vzťahy, t.j. príčina – dôsledok. Okrem primárneho problému sú teda predmetom analýzy aj ich následky (súčasné, resp. potenciálne).

V prípade daného územia sa objavujú tieto hlavné problémy a ich následky:

- nedostatok pracovných príležitostí → nízka životná úroveň kúpyschopnosť obyvateľstva, vyššie riziko sociálnych problémov a výskytu sociopatologických javov → odchod obyvateľov za prácou mimo obce
- nerozvinuté služby pre cestovný ruch → nízka atraktivita pre návštevníkov obce → pokračovanie hospodárskeho úpadku
- nezáujem investorov → nevyužitie staré priemyselné areály → ohrozenie životného prostredia
- znižovanie počtu spojov, nevyhovujúci stav miestnych komunikácií → nevyhovujúca dostupnosť → nízka atraktivita pre bývanie i podnikanie
- chýbajúce chodníky a cyklotrasy → riziko dopravných kolízií, ohrozenie chodcov a cyklistov
- nepriaznivý stavebnotechnický stav niektorých budov občianskej vybavenosti → následok: nízky hygienický štandard, vysoké nároky na spotrebu energie

- nízka ekologická stabilita územia → vyššia pravdepodobnosť výskytu živelných pohrôm, vyčerpanie ekologických potenciálov krajiny, obmedzené možnosti pre rekreáciu v krajine
- nedostatok možností pre spoločenské aktivity → znižovanie súdržnosti miestnej komunity
- nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve → nezáujem o podnikanie v poľnohospodárstve → neudržiavaná krajina

2.7 Prognóza budúceho vývoja a identifikácia východísk

Prognóza budúceho vývoja je v neustále sa meniacich podmienkach značne zložitá a v podstate nemožná. Možné je však uvažovať o troch odlišných scenároch rozvoja – optimistickom, pesimistickom a neutrálnom. Navrhnutá stratégia rozvoja je v zásade postavená na optimistickom scenári rozvoja.

Identifikované hlavné faktory rozvoja obce a kľúčové disparity predstavujú hlavné východiská pre stanovenie stratégie rozvoja obce.

3. Strategická časť

3.1 Strategická vízia

Stratégiu rozvoja obce Pohronský Ruskov reprezentuje celková vízia obce naznačujúca ideál rozvoja do budúcnosti. Strategická vízia predstavuje ekvivalent globálneho cieľa. Má podobu motto – výroku opisujúceho ideálny cieľový stav.

Vízia obce Pohronský Ruskov

„Pohronský Ruskov bude znovu významným centrom Dolného Pohronia, miestom, kde sa dobre býva i podniká, a kde sa spájajú tradície s moderným životným štýlom.“

3.2 Štruktúra priorít a opis stratégie

V prípade obce Pohronský Ruskov sa stratégia zameriava na elimináciu problémov obce a ohrození vyplývajúcich z externého prostredia. Potrebne je presadzovať komplexnú a vyváženú stratégiu rozvoja, ktorá bude sledovať nasledujúce priority:

Aby obec svoje rozvojové šance čo najlepšie využila a pritom nestratila svoj vidiecky charakter a identitu, je potrebné presadzovať komplexnú a vyváženú stratégiu rozvoja, ktorá bude sledovať prioritné ciele nasledujúcich prioritných oblastí:

- Efektívne investície do základnej infraštruktúry
- Vyvážený rozvoj obce s ohľadom na životné prostredie
- Podpora spoločenského života a kultúrnej identity

Kvalitná a všestranne rozvinutá infraštruktúra je základným predpokladom kvality bývania a života v obci. Tento faktor je podstatný aj z hľadiska rozvoja podnikania. Prioritnou úlohou je zvyšovať štandard infraštruktúry a odstraňovať jej deficity, teda rekonštruovať miestne komunikácie, dobudovať chodníky. Investície sú potrebné aj v prípade budov slúžiacich pre verejné účely, osobitným zreteľom na zníženie energetickej náročnosti. Pre udržanie životaschopnosti obce je potrebné ponúknuť cenovo dostupné možnosti nájomného bývania v bytových domoch, osobitne pre mladé rodiny.

Dôležitou výzvou je budovanie infraštruktúry pre udržateľnú (cyklistickú) dopravu a zelenej infraštruktúry. Cyklistické trasy umožnia dochádzku za prácou a prispejú aj k rozvoju cestovného ruchu. Prvky zelenej infraštruktúry (výsadba zelene v obci i v katastri, vodozádržné opatrenia) budú dôležitým pilierom udržateľného rozvoja obce. V rámci udržateľného narábania so zdrojmi je žiaduce využívanie obnoviteľných zdrojov energie, monitorovanie a likvidácia prípadných drobných skládok.

Uvedené aktivity a projekty však vyžadujú značné investície, z ktorých väčšinu bude možné zrealizovať len pri získaní externých zdrojov zo štátnych dotácií a fondov EÚ. Väčšie investičné projekty týkajúce sa mikroregiónu, resp. viacerých obcí (ako napr. cyklotrasy) by sa mali realizovať v rámci koordinovaného postupu viacerých obcí a ich kooperačných štruktúr.

Pre udržanie životaschopnosti obce by sa mala podporovať individuálna bytová výstavba – otvoriť nové stavebné obvody / ulice v súlade s platným územným plánom obce, vrátane vybudovania príslušnej infraštruktúry. Podporovať je potrebné aj ekonomické aktivity a drobné podnikanie.

Pestrý kultúrno-spoločenský život je dôležitým predpokladom udržiavania spolupatričnosti obyvateľov a budovania miestneho povedomia. Pokračovať treba v osvedčených aktivitách a udržiavať vyvážené spektrum podujatí, vyprofilovať ponuku rôznych podujatí, ktoré by boli v priebehu roka rovnomerne rozložené a oslovovali by viaceré vekové skupiny. Dôležité je tiež rozvíjať aktívnu komunikáciu s obyvateľmi – podporou činnosti spolkov a združení.

Identitu obce môže vhodne posilniť prezentácia histórie a tradícií – obnova kultúrnych pamiatok, zriadenie múzea cukrovarníctva a vydanie publikácie o obci a jej histórii.

3.3 Prehľad cieľov stratégie a ich hierarchie

Ciele nemajú charakter „hotových návrhov“, ale reprezentujú istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia. Strategické ciele sú viazané na tri vytypované prioritné oblasti. Prioritné oblasti budú predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja. Na jednotlivé strategické ciele sa viažu špecifické ciele, nazvané v tomto programovom dokumente ako opatrenia. Vízia obce má charakter hlavného (globálneho) cieľa.

Hierarchia strategických cieľov a opatrení

Vízia obce Pohronský Ruskov

„Pohronský Ruskov bude znovu významným centrom Dolného Pohronia, miestom, kde sa dobre býva i podniká, a kde sa spájajú tradície s moderným životným štýlom.“

Prioritná oblasť A		Prioritná oblasť B		Prioritná oblasť C	
Efektívne investície do základnej infraštruktúry		Vyvážený rozvoj obce s ohľadom na životné prostredie		Podpora spoločenského života a kultúrnej identity	
Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ
Opatrenie A.1	Opatrenie A.2	Opatrenie B.1	Opatrenie B.2	Opatrenie C.1	Opatrenie C.2
Cieľ	Cieľ	Cieľ	Cieľ		
Opatrenie A.3	Opatrenie A.4	Opatrenie B.3	Opatrenie B.4		
Cieľ					
Opatrenie B.5					

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť A – Efektívne investície do základnej infraštruktúry

Cieľ: Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov

- Opatrenie A.1 Investície do verejných budov

Cieľ: Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných areálov

- Opatrenie A.2 Investície do areálov vo vlastníctve obce

Cieľ: Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry

- Opatrenie A.3 Investície do dopravnej infraštruktúry

Cieľ: Doplnenie informačnej infraštruktúry

- Opatrenie A.4 Investície do informačnej infraštruktúry

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť B – Vyvážený rozvoj obce s ohľadom na životné prostredie

Cieľ: Vytvorenie možností pre rekreáciu, vrátane udržateľnej dopravy

- Opatrenie B.1 Podpora udržateľnej dopravy a rekreácie

Cieľ: Vybudovaná zelená infraštruktúra

- Opatrenie B.2 Tvorba zelenej infraštruktúry

Cieľ: Udržateľné spôsoby využívania zdrojov

- Opatrenie B.3 Manažment prírodných zdrojov

Cieľ: Koordinovaný rozvoj bytovej výstavby v obci

- Opatrenie B.4 Podpora individuálnej bytovej výstavby

Cieľ: Vznik nových pracovných príležitostí

- Opatrenie B.5 Podpora ekonomického rozvoja

Prehľad strategických cieľov a opatrení pre Prioritnú oblasť C – Podpora spoločenského života a kultúrnej identity

Cieľ: Aktívny spoločenský život v obci

- Opatrenie C.1 Podpora spoločenského života

Cieľ: Obec so sformovanou identitou

- Opatrenie C.2 Podpora kultúrnej identity

4. Programová časť

4.1 Návrh opatrení a aktivít

Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie stratégie na úroveň opatrení a aktivít. Pre každú prioritnú oblasť je navrhnutý súbor konkrétnych **opatrení, aktivít, resp. projektov** smerujúcich k naplneniu rozvojovej stratégie obce, reprezentovanou víziou a strategickými cieľmi. Opatrenia a aktivity dodávajú dlhodobej a abstraktnejšie ponímanej stratégii žiaduci operatívny aspekt tým, že ju transformujú do konkrétnych praktických krokov. Preto sa týkajú kratšieho obdobia, ich plánovací horizont je 3 – 5 rokov. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie (v druhom slede), po splnení istých nevyhnutných podmienok.

Programová časť obsahuje prvky rôzneho druhu a hierarchických úrovní:

- opatrenia – predstavujú špecifické ciele ako vecne príbuzné skupiny aktivít / projektov
- aktivity – sú neinvestičného charakteru, často s predpokladom permanentného priebehu
- projekty – predstavujú investičné akcie prípadne aj komplexné časovo ohraničené akcie neinvestičného charakteru; sú rámcovými projektmi, t.j. nie podrobnými realizačnými projektmi

Ku každej aktivite/projektu je pripojená charakteristika (v podobe tabuľkového formulára), ktorá obsahuje nasledujúce položky:

- stručný opis – zahŕňajúci opis stavu pred realizáciou a opis výstupov / výsledkov, t.j. čo sa má projektom dosiahnuť
- určenie zodpovedného subjektu (garanta), prípadne aj kontaktnej osoby a spolupracujúcich subjektov
- obdobie realizácie
- väzba na cieľ – odôvodnenie prínosu pre obec a pre splnenie strategických cieľov
- prehľad užívateľov – cieľových skupín, ktoré budú profitovať z realizácie projektu / aktivity
- merateľné ukazovatele – v podobe merateľných indikátorov úspešnosti – len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase
- prehľad rizík – možných ohrození realizácie projektu / aktivity
- špecifikáciu potrebných postupových krokov podmieňujúcich realizáciu - len v prípade zložitejších projektov / aktivít
- odhad nákladov (nemožno zamieňať s presným rozpočtom)
- určenie spôsobu financovania

- ostatné údaje – napr. zmluvné podmienky, poznámky

Tabuľka opatrení, projektov a aktivít podľa prioritných oblastí

Opatrenie	Projekt / Aktivita	Prioritná oblasť
A.1 Investície do verejných budov	A.1.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu	A – Efektívne investície do základnej infraštruktúry
	A.1.2 Rekonštrukcia obecného úradu	
	A.1.3 Rekonštrukcia športovej haly	
	A.1.4 Prestavba ubytovne na domov seniorov	
	A.1.5 Rekonštrukcia budov zdravotného strediska	
	A.1.6 Rekonštrukcia budovy lekárne a zubnej ambulancie	
	A.1.7 Rekonštrukcia prevádzkovej budovy na štadióne	
	A.1.8 Rekonštrukcia domu smútku	
	A.1.9 Zriadenie komunitného centra	
	A.1.10 Zriadenie turistického informačného centra	
	A.1.11 Výstavba nájomných bytov	
A.2 Investície do areálov vo vlastníctve obce	A.2.1 Úprava cintorína a výstavba chodníkov na cintoríne	
	A.2.2 Zriadenie nového cintorína s urnovým hájom	
	A.2.3 Rekonštrukcia verejných priestranstiev (v obytnej zóne na Mládežníckej ul.)	
	A.2.4 Vybudovanie oddychovej zóny (na Orechovom rade)	
A.3 Investície do dopravnej infraštruktúry	A.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	
	A.3.2 Rekonštrukcia chodníkov	
A.4 Investície do technickej infraštruktúry	A.4.1 Inštalovanie navigačných a informačných tabúl	
B.1 Podpora udržateľnej dopravy a rekreácie	B.1.1 Regionálna cyklistická trasa Želiezovce – Štúrovo	B – Vyvážený rozvoj obce s ohľadom na
	B.1.2 Sieť miestnych cyklotrás	
	B.1.3 Vybudovanie rekreačnej zóny pri Hrone	

Opatrenie	Projekt / Aktivita	Prioritná oblasť
B.2 Tvorba zelenej infraštruktúry	B.2.1 Výsadba uličnej zelene	životné
	B.2.2 Revitalizácia a výsadba vetrolamov a stromoradií v katastri	prostredie
	B.2.3 Vodozádržné opatrenia	
	B.2.4 Vyčistenie a doplnenie brehových porastov	
B.3 Manažment prírodných zdrojov	B.3.1 Využívanie obnoviteľných zdrojov energie (pri vykurovaní budov vo vlastníctve obce)	
	B.3.2 Monitoring a odstraňovanie skládok	
	B.3.3 Rozširovanie triedeného zberu	
B.4 Podpora individuálnej bytovej výstavby	B.4.1 Vybudovanie prístupových komunikácií v nových stavebných lokalitách	
	B.4.2 Vybudovanie inžinierskych sietí v nových stavebných lokalitách	
B.5 Podpora ekonomického rozvoja	B.5.1 Podpora vzniku priemyselného parku v areáli bývalého cukrovaru	
C.1 Podpora spoločenského života	C.1.1 Udržiavanie vyváženého spektra podujatí a aktivít kultúrneho a spoločenského života	C – Podpora spoločenského života a kultúrnej identity
	C.1.2 Podpora činnosti spoločenských organizácií	
	C.1.3 Nadviazanie družobnej spolupráce	
C.2 Podpora kultúrnej identity	C.2.1 Obnova kultúrnych pamiatok	
	C.2.2 Vydanie publikácie o obci	
	C.2.3 Zriadenie expozície cukrovarníctva	

Merateľné ukazovatele

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie merateľných ukazovateľov pre hodnotenie programového dokumentu. Merateľné ukazovatele majú charakter kvantitatívnych indikátorov úspešnosti, definujúcich cieľové hodnoty, ktoré sa majú dosiahnuť.

Z hľadiska monitorovania plnenia jednotlivých aktivít a projektov je potrebné sledovať merateľné ukazovatele výsledku, prípadne, výstupu a dopadu. Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy efekt projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom. Za ukazovateľ výstupu možno považovať realizáciu aktivít projektu v stanovenom rozsahu, danom parametrami projektu (opísaný výsledok, náklady, stavebné parametre a pod.). Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, realizované, zriadené. Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt aktivity / projektu, teda príspevok k cieľom, či k potrebám danej cieľovej skupiny.

Pre jednotlivé opatrenia stanovujeme prevažne ukazovatele výsledku. Projekty, pre ktoré nie sú osobitne stanovené merateľné ukazovatele, sa považujú za realizované, ak sa projekt realizuje v plnom rozsahu (100%) – t.j. ide o aplikáciu ukazovateľa výstupu. Naplnenie ukazovateľov výstupu sa uvádza v %.

Tabuľka ukazovateľov výsledkov, dopadov

Označ. opatr.	Názov ukazovateľa	Definícia	Inform. zdroj	Merná jedn.	Východ. hodnota	Cieľová hodnota 2027
A.1.11	Počet nových nájomných bytov	výsledok	obec	počet	–	12
A.3.1	Dĺžka rekonštruovaných miestnych komunikácií	výsledok	obec	km	–	1
A.3.2	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výsledok	obec	km	–	1
B.2.2	Dĺžka revitalizovanej líniovej zelene	výsledok	obec	počet	–	2
C.1.1	Počet podujatí ročne	výsledok	obec	počet	–	5
C.1.2	Počet fungujúcich spoločenských organizácií	výsledok	obec	počet	–	3
C.1.3	Počet spoločných podujatí ročne	výsledok	obec	počet	–	2

4.2 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť A

Formuláre pre prípravu projektov a aktivít Prioritnú oblasť A – Efektívne investície do základnej infraštruktúry

Názov	A.1.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu
Opis - stav	Stav kultúrneho domu je nevyhovujúci
Opis - výstupy	Objekt kultúrneho domu – tzv. Kantíny s príslušnými priestranstvami bude kompletne rekonštruovaný, vrátane vnútorného vybavenia. Stavebné práce sa uskutočnia na základe vypracovanej projektovej dokumentácie.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2025
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	400 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.1.2 Rekonštrukcia obecného úradu
Opis - stav	Stav budovy obecného úradu je nevyhovujúci
Opis - výstupy	Exteriér obecného úradu (so zameraním na zateplenie) aj interiér sobášnej siene budú kompletne rekonštruované a prispôbené aktuálnym potrebám. Stavebné práce sa uskutočnia na základe projektovej dokumentácie.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce

Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. výber dodávateľa / 2. realizácia stavby
Odhad nákladov	400 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.1.3 Rekonštrukcia športovej haly
Opis - stav	Stav športovej haly je nevyhovujúci. Spracovaná je projektová dokumentácia.
Opis - výstupy	Športová hala bude rekonštruovaná pre účely halových športov.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2023 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce, regiónu
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. výber dodávateľa / 2. realizácia stavby
Odhad nákladov	600 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	A.1.4 Prestavba ubytovne na domov seniorov
Opis - stav	V súčasnosti nie je zabezpečená denná starostlivosť o seniorov vo verejnom zariadení. Spracovaná je projektová dokumentácia.
Opis - výstupy	Projekt sa týka prestavby a dostavby bývalej ubytovne na penzión pre seniorov, resp. domov dôchodcov pre odkázaných obyvateľov obce i regiónu.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–

Obdobie realizácie	2023 – 2024
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce, regiónu
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. výber dodávateľa / 2. realizácia stavby
Odhad nákladov	1 000 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.1.5 Rekonštrukcia budov zdravotného strediska
Opis - stav	Stav budov zdravotného strediska je nevyhovujúci.
Opis - výstupy	Objekty zdravotného strediska budú kompletne rekonštruované a prispôbolené aktuálnym potrebám.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2024
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce, regiónu
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. vypracovanie PD / 2. výber dodávateľa / 3. realizácia stavby
Odhad nákladov	300 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.1.6 Rekonštrukcia budovy lekárne a zubnej ambulancie
Opis - stav	Stav budov lekárne a zubnej ambulancie.
Opis - výstupy	Objekty lekárne s ambulanciou budú kompletne rekonštruované a prispôbolené aktuálnym potrebám.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta

Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. vypracovanie PD / 2. výber dodávateľa / 3. realizácia stavby
Odhad nákladov	250 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.1.7 Rekonštrukcia prevádzkovej budovy na štadióne
Opis - stav	Stav budovy na štadióne je nevyhovujúci.
Opis - výstupy	Prevádzková budova na futbalovom štadióne TJ Slavoj bude opravená.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	TJ Slavoj
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. vypracovanie PD / 2. výber dodávateľa / 3. realizácia stavby
Odhad nákladov	300 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.1.8 Rekonštrukcia domu smútku
Opis - stav	Stav domu smútku je nevyhovujúci.
Opis - výstupy	Dom smútku bude komplexne rekonštruovaný, vrátane zastrešenia
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta

Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2024 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. vypracovanie PD / 2. výber dodávateľa / 3. realizácia stavby
Odhad nákladov	300 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	A.1.9 Zriadenie komunitného centra
Opis - stav	V obci v súčasnosti nie je priestor pre komunitné aktivity. Realizácia projektu začala 1.10.2021.
Opis - výstupy	V obci bude zriadené a prevádzkované komunitné centrum
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2021 – 2022
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. výber dodávateľa / 2. realizácia stavby
Odhad nákladov	254 340 eur
Financovanie	externé zdroje (fondy EÚ – 95%), obec
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.1.10 Zriadenie turistického informačného centra
Opis - stav	V obci v súčasnosti nie je informačné centrum
Opis - výstupy	Turistické informačné centrum bude poskytovať služby na podporu cestovného ruchu – sprievodcovské a poradenské služby a doplňujúce komerčné aktivity (napr. možnosť zakúpenia suvenírov

	a špecifických miestnych produktov). Vhodná je integrácia projektu s komunitným centrom.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	300 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	*
Poznámky	–

Názov	A.1.11 Výstavba nájomných bytov
Opis - stav	
Opis - výstupy	V obci pribudnú bytové domy určené primárne pre mladé rodiny za účelom ich stabilizácie v obci.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných budov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	Počet nových nájomných bytov: min. 12
Riziká	nízky záujem, nezískanie úveru
Postup realizácie	1. vypracovanie PD / 2. výber dodávateľa / 3. realizácia
Odhad nákladov	1 500 000 eur
Financovanie	úver ŠFRB
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.2.1 Úprava cintorína a výstavba chodníkov na cintoríne
Opis - stav	
Opis - výstupy	Na cintoríne budú vybudované chýbajúce chodníky k hrobovým miestam a vykonajú sa sadovnícke úpravy areálu cintorína.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2024 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných areálov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	100 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	A.2.2 Zriadenie nového cintorína s urnovým hájom
Opis - stav	Kapacita existujúceho cintorína je nedostatočná
Opis - výstupy	Vybuduje sa oplotenie nového cintorína a pripraví sa priestranstvo pre nové hrobové miesta.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2026 – 2027 (výhľad)
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných areálov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. kúpa pozemkov / 2. vypracovanie PD / 3. realizácia
Odhad nákladov	300 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**

Poznámky	–
Názov	A.2.3 Rekonštrukcia verejných priestranstiev (na Mládežníckej ul)
Opis - stav	Stav verejných priestranstiev je nevyhovujúci a je bez atraktívnych úprav.
Opis - výstupy	V obytnej zóne bytových domov na Mládežníckej ul. vzniknú atraktívne verejné priestranstvá s parkovými úpravami.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2024 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných areálov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	1. aktualizácia PD / 2. výber dodávateľa / 3. realizácia
Odhad nákladov	500 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	A.2.4 Vybudovanie oddychovej zóny (na Orechovom rade)
Opis - stav	
Opis - výstupy	Obec vybuduje oddychovú zónu s detskými atrakciami, exteriérovými fitness prvkami, lavičkami a drobnou architektúrou a s verejnou zeleňou (na ul. Orechový rad)
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2024 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu a rozšírenie fondu verejných areálov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–

Odhad nákladov	200 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	A.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií
Opis - stav	Niektoré miestne komunikácie nemajú vyhovujúce technické parametre.
Opis - výstupy	Miestne komunikácie budú rekonštruované (predovšetkým Železničná ul.).
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	Dĺžka rekonštruovaných miestnych komunikácií: min. 1 km
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	1 200 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.3.2 Rekonštrukcia chodníkov
Opis - stav	Chodníky pozdĺž cesty I. triedy a niektorých miestnych komunikácií nemajú vyhovujúce parametre.
Opis - výstupy	Uskutoční sa rekonštrukcia existujúcich chodníkov v obci pozdĺž cesty I. triedy a pozdĺž miestnych komunikácií v úsekoch, ktoré majú nevyhovujúce parametre.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Zlepšenie stavu dopravnej infraštruktúry
Užívatelia	obyvatelia obce

Indikátory monitoringu	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov: min. 1 km
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	300 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	A.4.1 Inštalovanie navigačných a informačných tabúl
Opis - stav	
Opis - výstupy	Navigačné a informačné tabule budú inštalované na hlavnej ceste a budú usmerňovať k jednotlivým zariadeniam občianskej vybavenosti, zaujímavostiam obce.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Doplnenie informačnej infraštruktúry
Užívatelia	návštevníci, podnikatelia
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	50 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	*
Poznámky	–

4.3 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť B

Formuláre pre prípravu projektov a aktivít Prioritnú oblasť B – Vyvážený rozvoj obce s ohľadom na životné prostredie

Názov	B.1.1 Regionálna cyklistická trasa Želiezovce – Štúrovo
Opis - stav	Obec nie je napojená na cyklotrasu.
Opis - výstupy	Vybuduje a vyznačí sa regionálna cyklistická trasa regionálneho významu Želiezovce - Štúrovo. Trasa sa upresní v projektovej dokumentácii (pozdĺž Hrona alebo pozdĺž železnice).
Garant	združenie obcí
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	obec
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Vytvorenie možností pre rekreáciu, vrátane udržateľnej dopravy
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	vlastnícke vzťahy
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	500 000 eur
Financovanie	externé zdroje (fondy EÚ)
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	B.1.2 Sieť miestnych cyklotrás
Opis - stav	
Opis - výstupy	Po spevnených účelových komunikáciách bude vyznačená / vybudovaná sieť miestnych cyklotrás.
Garant	združenie obcí
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	obec
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Vytvorenie možností pre rekreáciu, vrátane udržateľnej dopravy
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	vlastnícke vzťahy

Postup realizácie	–
Odhad nákladov	200 000 eur
Financovanie	externé zdroje (fondy EÚ)
Priorita	*
Poznámky	–

Názov	B.1.3 Vybudovanie rekreačnej zóny pri Hrone
Opis - stav	Územie pri Hrone nie je vhodne upravené pre rekreačné aktivity.
Opis - výstupy	Pri Hrone sa vybuduje zóna rekreácie v krajine s oddychovými priestranstvami, táboriskom a rôznymi atrakciami.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	vlastníci pozemkov
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Vytvorenie možností pre rekreáciu, vrátane udržateľnej dopravy
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	vlastnícke vzťahy, nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	100 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	B.2.1 Výsadba uličnej zelene
Opis - stav	Stav verejnej líniovej zelene v uliciach obce nie je vyhovujúci
Opis - výstupy	Na hlavných obslužných uliciach sa navrhuje výsadba stromových alejí, resp. líniovej zelene v zmysle územného plánu obce. Okrem líniovej zelene vhodné dotvoriť aj plošné útvary zelene s oddychovou funkciou.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Vybudovaná zelená infraštruktúra

Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	-
Riziká	nízke ekologické povedomie
Postup realizácie	-
Odhad nákladov	100 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	-

Názov	B.2.2 Revitalizácia a výsadba vetrolamov a stromoradií v katastri
Opis - stav	Ekologická stabilita územia je nízka.
Opis - výstupy	Zvýši sa podiel zelene a zlepši štruktúra využitia pôdy výsadbou plôch krajinskej zelene, najmä líniovej zelene na hraniciach honov
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	vlastníci pozemkov
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Vybudovaná zelená infraštruktúra
Užívatelia	obyvatelia obce, poľnohospodári
Indikátory monitoringu	dĺžka revitalizovanej líniovej zelene: min. 2 km
Riziká	vlastnícke vzťahy
Postup realizácie	-
Odhad nákladov	100 000 eur
Financovanie	externé zdroje (fondy EÚ)
Priorita	**
Poznámky	-

Názov	B.2.3 Vodozádržné opatrenia
Opis - stav	
Opis - výstupy	Dobuduje sa systém odvodňovacích priekop a vybudujú sa plochy pre infiltráciu (vsakovanie) dažďovej vody.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	vlastníci pozemkov
Obdobie realizácie	2023 – 2027

Väzba na cieľ	Vybudovaná zelená infraštruktúra
Užívatelia	obyvatelia obce, vlastníci nehnuteľností
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatočná údržba systému odvodnenia
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	300 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje (fondy EÚ)
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	B.2.4 Vyčistenie a doplnenie brehových porastov
Opis - stav	
Opis - výstupy	V rámci projektu bude upravená (vyčistená a doplnená) vegetácia pri Hrone, s dôrazom na zníženie povodňových rizík a zlepšenie ekologickej funkcie porastov
Garant	správca vodného toku
Kontaktná osoba garanta	–
Spolupráca	obec
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Vybudovaná zelená infraštruktúra
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nízka ekologická uvedomelosť, nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	500 000 eur
Financovanie	externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	B.3.1 Využívanie obnoviteľných zdrojov energie (pri vykurovaní budov vo vlastníctve obce)
Opis - stav	
Opis - výstupy	Obnoviteľné druhy energie (osobitne geotermálna energia – tepelné čerpadlá) budú vhodným spôsobom využívané pre vykurovanie budov vo vlastníctve obce.
Garant	obec

Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2023 – 2027
Väzba na cieľ	Udržateľné spôsoby využívania zdrojov
Užívatelia	obec
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	500 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	B.3.2 Monitoring a odstraňovanie skládok
Opis - stav	
Opis - výstupy	Výskyt skládok bude monitorovaný a prípadné čierne skládky budú priebežne odstraňované.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Udržateľné spôsoby využívania zdrojov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nízke environmentálne povedomie obyvateľov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	podľa rozsahu
Financovanie	obec, externé zdroje
Zmluvné podmienky	–
Poznámky	–

Názov	B.3.3 Rozširovanie triedeného zberu
Opis - stav	V obci je zriadené zberné miesto.
Opis - výstupy	Dobuduje sa riadny zberný dvor, vrátane technického vybavenia.
Garant	obec

Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	združenie obcí
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Udržateľné spôsoby využívania zdrojov
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nízke environmentálne povedomie, nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	100 000 eur
Financovanie	externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	B.4.1 Vybudovanie prístupových komunikácií v nových stavebných lokalitách
-------	--

Opis - stav

Opis - výstupy Vybudujú sa spevnené prístupové komunikácie na pozemkoch vymedzených v územnom pláne, v predstihu pred zahájením výstavby obytných stavieb.

Garant obec

Kontaktná osoba garanta starosta

Spolupráca vlastníci pozemkov

Obdobie realizácie 2025 – 2027

Väzba na cieľ Koordinovaný rozvoj bytovej výstavby v obci

Užívatelia obyvatelia obce

Indikátory monitoringu –

Riziká vlastnícke vzťahy

Postup realizácie –

Odhad nákladov 2 000 000 eur

Financovanie obec, externé zdroje, súkromné zdroje

Priorita ***

Poznámky –

Názov	B.4.2 Vybudovanie inžinierskych sietí v nových stavebných lokalitách
Opis - stav	
Opis - výstupy	Vybudujú sa inžinierske siete (vodovod, plynovod, elektrorozvody, kanalizácia) na pozemkoch vymedzených v územnom pláne, v predstihu pred zahájením výstavby obytných stavieb.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	vlastníci pozemkov
Obdobie realizácie	2025 – 2027
Väzba na cieľ	Koordinovaný rozvoj bytovej výstavby v obci
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	vlastnícke vzťahy
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	1 000 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje, súkromné zdroje
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	B.5.1 Podpora vzniku priemyselného parku v areáli bývalého cukrovaru
Opis - stav	Areál cukrovaru je schátraný a bez využitia
Opis - výstupy	Obec bude vyvíjať aktivity na získanie investora so záujmom o výstavbu a prevádzku priemyselnej zóny s ľahkou priemyselnou výrobou. Vhodné je využiť /revitalizovať devastované plochy bývalého cukrovaru.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	RRA, SARIO
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Vznik nových pracovných príležitostí
Užívatelia	obyvatelia obce a regiónu
Indikátory monitoringu	–
Riziká	vlastnícke vzťahy, nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–

Odhad nákladov	500 000 eur
Financovanie	externé zdroje
Priorita	***
Poznámky	-

4.4 Opatrenia a aktivity pre Prioritnú oblasť C

Formuláre pre prípravu projektov a aktivít pre Prioritnú oblasť C – Podpora spoločenského života a kultúrnej identity

Názov	C.1.1 Udržiavanie vyváženého spektra podujatí a aktivít kultúrneho a spoločenského života
Opis - stav	Obec pravidelne organizuje menšie kultúrno-spoločenské podujatia
Opis - výstupy	Každoročne bude zostavovaný pestrý a vyvážený program kultúrnych a spoločenských podujatí s ohľadom na záujmy rôznych cieľových a vekových skupín obyvateľov. Potrebné je udržanie a podporovanie tradičných a osvedčených aktivít, pri každoročnej inovácii a obmene niektorých podujatí.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	spoločenské organizácie
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Aktívny spoločenský život v obci
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	počet podujatí ročne: min. 5
Riziká	nízky záujem obyvateľov / návštevníkov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	30 000 eur ročne
Financovanie	obec, granty, sponzori
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	C.1.2 Podpora činnosti spoločenských organizácií
Opis - stav	
Opis - výstupy	Činnosť a vznik spoločenských organizácií budú podporované zo strany obce – napr. poskytnutím vhodných priestorov.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Aktívny spoločenský život v obci
Užívatelia	obyvatelia obce

Indikátory monitoringu	Počet fungujúcich spoločenských organizácií: min. 3
Riziká	nízky záujem
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	
Financovanie	obec
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	C.1.3 Nadviazanie družobnej spolupráce
Opis - stav	Pripravuje sa spolupráca s maďarskou obcou Nagyoroszi.
Opis - výstupy	Družobná spolupráca bude uskutočňovať na úrovni miestnej samosprávy, ako aj v podobe spoločenských kontaktov medzi obyvateľmi jednotlivých obcí, pri organizovaní športových a kultúrnych aktivít.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	ZŠ, športový klub
Obdobie realizácie	2022 – 2027
Väzba na cieľ	Aktívny spoločenský život v obci
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	Počet spoločných podujatí ročne: min. 2
Riziká	nízky záujem
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	
Financovanie	obec, fondy EÚ
Priorita	*
Poznámky	–

Názov	C.2.1 Obnova kultúrnych pamiatok
Opis - stav	Stav niektorých pamiatok je nevyhovujúci
Opis - výstupy	Obec postupne uskutoční obnovu pamiatkových objektov
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	cirkev, pamiatkový úrad
Obdobie realizácie	2025 – 2027

Väzba na cieľ	Obec so sformovanou identitou
Užívatelia	obyvatelia obce, návštevníci
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	150 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje
Priorita	**
Poznámky	–

Názov	C.2.2 Vydanie publikácie o obci
Opis - stav	
Opis - výstupy	Na základe existujúcich prameňov sa spracuje prezentačná publikácia o obci a jej histórii.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	–
Obdobie realizácie	2022
Väzba na cieľ	Obec so sformovanou identitou
Užívatelia	obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	50 000 eur
Financovanie	obec
Priorita	***
Poznámky	–

Názov	C.2.3 Zriadenie expozície cukrovarníctva
Opis - stav	Obec bola známa cukrovarníckou tradíciou.
Opis - výstupy	Zriadi sa expozícia / múzeum cukrovarníctva. Expozície je možné rozšíriť o ďalšie exponáty prezentujúce históriu a tradície obce.
Garant	obec
Kontaktná osoba garanta	starosta
Spolupráca	vlastníci pozemkov

Obdobie realizácie	2025 – 2027 (výhľad)
Väzba na cieľ	Obec so sformovanou identitou
Užívatelia	návštevníci, obyvatelia obce
Indikátory monitoringu	–
Riziká	nedostatok finančných zdrojov, nezáujem vlastníkov
Postup realizácie	–
Odhad nákladov	50 000 eur
Financovanie	obec, externé zdroje (súkromné zdroje)
Priorita	*
Poznámky	–

5. Realizačná časť

Realizačná časť programu rozvoja nadväzuje na programovú časť a spolu s finančnou časťou predstavujú implementačnú časť programového dokumentu. Obsahuje opis organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie, opis komunikačnej stratégie vo vzťahu k jednotlivým cieľovým skupinám, opis systému monitorovania a hodnotenia plnenia programového dokumentu vo väzbe na merateľné ukazovatele stanovené v programovej časti.

5.1 Organizačné a inštitucionálne zabezpečenie implementácie

Organizačné zabezpečenie realizácie jednotlivých projektov a aktivít je určené v programovej časti. Osobitne pre každý projekt / aktivitu je určený zodpovedný subjekt – tzv. garant, prípadne aj spolupracujúce subjekty. Vo väčšine prípadov je ako zodpovedný subjekt určená obec.

Obec vykonáva svoje činnosti prostredníctvom svojich orgánov. Najvyšším orgánom je obecné zastupiteľstvo, ktoré môže zriaďovať ako svoje poradné orgány odborné komisie. Vo vzťahu k PHRSR je obecné zastupiteľstvo kompetentným orgánom na jeho schvaľovanie. Najvyšším výkonným orgánom a predstaviteľom obce je starosta. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Obecný úrad a jeho organizačné zložky organizačne a administratívne zabezpečujú fungovanie obce.

Pri zabezpečení realizácie, ako aj monitorovania a hodnotenia programového dokumentu, bude mať rozhodujúce kompetencie pracovná skupina, pozostávajúca zo zástupcov obce, samosprávy, občanov a expertov. Predmetom jej činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Jej úlohou nebude priamo realizovať jednotlivé projekty a opatrenia, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že väčšinu projektov bude realizovať obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny.

5.2 Časový harmonogram realizácie

Pre jednotlivé aktivity a projekty sú definované približné obdobia realizácie – tzv. etapy. Časový harmonogram realizácie rozlišuje dve etapy a výhľadové obdobie:

- I. etapa (2022 – 2024)
- II. etapa (2025 – 2027)
- výhľad (po roku 2027)

Etapy, resp. obdobia realizácie, sú uvedené vo formulároch pre prípravu projektov a aktivít v programovej časti.

5.3 Monitorovanie a hodnotenie napĺňania programového dokumentu

Systém monitorovania a hodnotenia

Systém monitorovania spočíva v sledovaní zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Súčasne je potrebné hodnotiť plnenie opatrení, aktivít a projektov stanovených v programovej časti. Tieto úlohy bude vykonávať pracovná skupina zodpovedná za implementáciu. Pre hodnotenie sú stanovené kritériá podľa nasledujúcej tabuľky.

Kritéria hodnotenia PHRSR

P. č.	Skupina kritérií / kritérium	Váha kritéria	Rozsah bodového hodnotenia	Poznámka
1.	Obsah dokumentu	neurčené	0-4	–
2.	Väzby dokumentu na iné strategické dokumenty na miestnej, regionálnej a národnej úrovni	neurčené	0-4	–
3.	Súlad navrhovanej stratégie s potenciálom územia/zdrojmi	neurčené	0-4	–
4.	Postupy hodnotenia a monitorovania	neurčené	0-4	–
5.	Zrozumiteľnosť dokumentu	neurčené	0-4	–
6.	Iné		0-4	–
Spolu				

Pracovná skupina by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili prípadné zmeny.

Výstupom hodnotenia je hodnotiaca správa za príslušný kalendárny rok, ktorá zhodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov. Plán priebežných hodnotení je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Pre každý kalendárny rok, vo väzbe na prípravu rozpočtu a zasadnutie pracovnej skupiny, odporúčame aktualizovať, resp. pripraviť akčný plán, ktorý pre jednotlivé aktivity a projekty podrobne definuje úlohy a postupové kroky potrebné pre ich realizáciu v danom roku.

Podkladom pre monitorovanie a hodnotenie plnenia programového dokumentu sú merateľné ukazovatele, ktoré sú priradené každej aktivite / projektu v programovej časti.

Okrem uvedeného monitorovania a hodnotenia vypracúva obec Správu o plnení PHRSR v zmysle požiadaviek samosprávneho kraja (VÚC). Obec túto správu zasiela každoročne do 31. mája príslušnému VÚC v zmysle § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2021 - 2027

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	2024 (po ukonč. I. etapy)	- podľa rozhodnutia obce / vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	-	- v prípade zmenených skutočností
Tematické hodnotenie časti PHRSR		- téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci rok - kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		- pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov - pri návrhu na revíziu programového dokumentu
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti		- na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Z procesu monitorovania a hodnotenia je potrebné vyhotoviť záznam a monitorovaciu správu. Rovnako sa vyhotovuje správa aj z verejného prerokovania programového dokumentu a z prerokovania jeho aktualizácie – podľa vzoru v tabuľke.

Vzor záznamu z verejného prerokovania

Zápis o prerokovaní

Termín pripomienkovania:

Pripomienka č. 1

Text pripomienky: do programovej časti doplniť:

.....

Pripomienka sa týka časti dokumentu: programová časť

Zaslal: OZ

Zdôvodnenie:

Vyjadrenie samosprávneho orgánu: pripomienky akceptujeme

Zdôvodnenie samosprávneho orgánu:

.....

Počet pripomienok: celkový počet: ... akceptované: ...

Zápis spracoval: dňa:

Aktualizácia programového dokumentu

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce má charakter otvoreného dokumentu, ktorý sa mení a dopĺňa podľa potreby. Skutočnosti zistené pri monitorovaní budú slúžiť pre uskutočnenie revízie aktuálnosti stratégie, čo môže viesť k jej prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov – úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Plánované projekty a aktivity možno považovať za splnené, ak boli realizované v opísanom rozsahu a v stanovenom čase, ktoré sú ekvivalentom ukazovateľov úspešnosti projektu.

Po uplynutí plánovacieho horizontu, programového obdobia alebo v prípade zmien príslušnej legislatívy sa odporúča vypracovanie nového programového dokumentu. Potrebu rozsiahlejšej aktualizácie môže vyvolať i závažnejšia zmena vonkajších podmienok. Podľa aktuálnych výziev by sa mala preveriť kompatibilita navrhovaných opatrení, aktivít a projektov s možnosťami ich financovania a tomu prispôbiť výber nových projektov.

5.4 Riziká implementácie a ich prevencia

Riziká implementácie

Viacere z rizík, uvádzaných v kap. 2.6 Analýza problémov, možných rizík, výziev, sa týka implementácie stratégie a navrhovaných opatrení, projektov a aktivít. Vo všeobecnosti ide hlavne o nasledovné riziká:

- chyby projektovej dokumentácie
- problémy pri verejnom obstarávaní
- nedostatok finančných zdrojov, nezískanie NFP, dotácie
- nezáujem obyvateľov (potenciálnych užívateľov)

Riziká realizácie konkrétnych projektov a aktivít sú podrobne pre každý projekt uvedené v programovej časti, v rámci formulárov pre prípravu projektov a aktivít.

Prevencia rizík, opatrenia na zníženie rizík

Prevenciou rizík je kvalitná príprava projektov, ako aj uskutočňovanie monitorovania a hodnotenie napĺňania programového dokumentu. Využívaním tejto spätnej väzby je možné už v zárodku identifikovať prípadné riziká, resp. problémy a navrhnúť konkrétne a účinné opatrenia na ich zmiernenie, resp. prevenciu.

5.5 Komunikačná stratégia

Komunikácia a prezentácia programu rozvoja

Program rozvoja je dôležitým komunikačným nástrojom i nástrojom marketingovej komunikácie. Obec vhodnou prezentáciou stratégie môže získať väčšiu dôveryhodnosť aj u potenciálnych investorov, ktorí sa pri svojich lokalizačných rozhodnutiach orientujú podľa stability rozvojovej politiky a tiež podľa ponuky konkrétnych investičných príležitostí obsiahnutých v rozvojových dokumentoch obcí.

Ďalšou cieľovou skupinou sú obyvatelia obce. Na túto cieľovú skupinu sa komunikačné aktivity orientovali počas spracovania dokumentu. Komunikácia s verejnosťou by mala pokračovať aj naďalej – jednak priamym zapojením a tiež zverejňovaním každoročných hodnotiacich správ o plnení programu a aktuálnych akčných plánov na najbližšie obdobie.

Hlavným komunikačným kanálom je internetová stránka obce (www.pohronskyruskov.sk). Doplnkovo sa na tento účel využíva miestny rozhlas a informačná tabuľa. V menších obciach je významná aj úloha neformálnej komunikácie poslancov miestnej samosprávy a vedenia obce smerom k občanom pri informovaní o aktuálnych otázkach rozvoja obce.

Komunikácia so samosprávnym krajom

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov je dôležité získanie podpory kompetentných inštitúcií regionálnej úrovne – samosprávneho kraja a/alebo regionálnej rozvojovej agentúry. Vo fáze realizácie a aktualizácie programu rozvoja je žiaduce oboznamovať samosprávny kraj so základnými informáciami o vybraných kľúčových projektoch a aktivitách, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, aby tieto projekty mohli byť zaradené do zásobníka projektov.

Obec samosprávny kraj ďalej povinne informuje o plnení PHRSR, ako je uvedené v predchádzajúcej kapitole.

6. Finančná časť

6.1 Finančné zabezpečenie realizácie

Finančná časť obsahuje návrh finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít s preferovaným modelom viaczdrojového financovania, s prepojením na programový rozpočet obce.

Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Pre jednotlivé aktivity a projekty sú predbežne určené nielen náklady, ale aj zdroje financovania.

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov tak, ako boli definované v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, budú v zásade pochádzať z troch hlavných zdrojov:

- verejné zdroje (rozpočet obce, štátny rozpočet)
- súkromné zdroje
- fondy Európskej únie

Verejné zdroje

Ako ukázala analýza rozpočtovej situácie, zdroje obce aj v prípade optimálneho vývoja umožňujú realizovať len menšie investičné akcie. Pre väčšie projekty bude preto nutné získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

Je samozrejme nutné počítať aj s rizikom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty je možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Z hľadiska investičných projektov obcí prichádzajú do úvahy:

- Štátny fond rozvoja bývania - príspevky na výstavbu nájomných bytových domov podľa stanovených kritérií
- Environmentálny fond – príspevky na projekty v oblasti životného prostredia

Isté možnosti pre financovanie menších projektov v oblasti kultúry a športu vyplývajú z výziev vypisovaných samosprávnym krajom.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov

investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť aj na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Pokiaľ ide o projekty a aktivity obsiahnuté v tomto dokumente, časť z nich počíta s príspevkami zo súkromných zdrojov, prípadne sa budú realizovať v spolupráci s verejným sektorom.

Fondy Európskej únie

Po vstupe SR do Európskej Únie sa obciam a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Je založená na štyroch štrukturálnych fondoch:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – financuje infraštruktúru, investície do tvorby pracovných príležitostí, miestne rozvojové projekty a pomoc malým firmám
- Európsky sociálny fond (ESF) – podporuje návrat nezamestnaných a znevýhodnených skupín do pracovného života, financovaním odbornej prípravy a systému podpory ich zamestnávania
- Európsky poľnohospodársky a garančný fond (EAGGF) – finančne podporuje rozvoj vidieka a pomoc farmárom najmä v zaostávajúcich regiónoch
- Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG) – pre naše územie nie je relevantný

V programovom období 2021 – 2027 bude pomoc z fondov EÚ čerpaná na základe priorít SR pre politiku súdržnosti - v zmysle Partnerskej dohody 2021 - 2027, prostredníctvom operačných programov. Hlavné prvky modernizovanej politiky súdržnosti po roku 2020 majú byť:

- zameranie na kľúčové investičné priority
- politika súdržnosti pre všetky regióny a individuálnejší prístup k regionálnemu rozvoju
- menej početné, jasnejšie a stručnejšie pravidlá
- silnejšie prepojenie s európskym semestrom na zlepšenie investičného prostredia v Európe

Ďalšie prostriedky budú poskytované na základe plánu obnovy Next Generation EU. Na podporu projektov cezhraničnej spolupráce obcí a ďalších subjektov bude možné využiť programy cezhraničnej spolupráce a programy medziregionálnej spolupráce EÚ (najmä Interreg Central Europe).

Pri definovaní opatrení, aktivít a projektov v tomto programovom dokumente boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

6.2 Finančný plán

Súčasťou indikatívneho finančného plánu je:

- indikatívny rozpočet na roky 2021 – 2027
- finančný rámec plánovaných projektov a aktivít

Schválený indikatívny rozpočet sa zapracuje do programového rozpočtu obce a ďalších záväzných dokumentov, vrátane akčných plánov.

Indikatívny rozpočet - sumarizácia v tis. eur

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prioritná oblasť A - Efektívne investície do základnej infraštruktúry						
Prioritná oblasť B - Vyvážený rozvoj obce s ohľadom na životné prostredie						
Prioritná oblasť C - Podpora spoločenského života a kultúrnej identity						

**Finančný rámec pre realizáciu PHRSR pre potreby súhrnného prehľadu
plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť A – Efektívne
investície do základnej infraštruktúry (v tis. eur)**

Označ. opatr.	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu a=b+e+f+g+h	Verejné zdroje celkom b=c+d	Národné zdroje celkom c	Zdroje EÚ celkom d	Súkrom. zdroje e	Úver. zdroje f	EIB g	Iné zdroje h
A.1	A.1.1								
A.1	A.1.2								
A.1	A.1.3								
A.1	A.1.4								
A.1	A.1.5								
A.1	A.1.6								
A.1	A.1.7								
A.1	A.1.8								
A.1	A.1.9								
A.1	A.1.10								
A.1	A.1.11								
A.2	A.2.1								
A.2	A.2.2								
A.2	A.2.3								
A.2	A.2.4								
A.3	A.3.1								
A.3	A.3.2								
A.4	A.4.1								

**Finančný rámec pre realizáciu PHRSR pre potreby súhrnného prehľadu
plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť B – Vyvážený rozvoj
obce s ohľadom na životné prostredie (v tis. eur)**

Označ. opatr.	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		$a=b+e+f+g+h$	$b=c+d$	c	d	e	f	g	h
B.1	B.1.1								
B.1	B.1.2								
B.1	B.1.3								
B.2	B.2.1								
B.2	B.2.2								
B.2	B.2.3								
B.2	B.2.4								
B.3	B.3.1								
B.3	B.3.2								
B.3	B.3.3								
B.4	B.4.1								
B.4	B.4.2								
B.5	B.5.1								

**Finančný rámec pre realizáciu PHRSR pre potreby súhrnného prehľadu
plánovaných projektov a aktivít – Prioritná oblasť C – Podpora
spoločenského života a kultúrnej identity (v tis. eur)**

Označ. opatr.	Označ. projektu, aktivity	Náklady spolu	Verejné zdroje celkom	Národné zdroje celkom	Zdroje EÚ celkom	Súkrom. zdroje	Úver. zdroje	EIB	Iné zdroje
		$a=b+e+f+g+h$	$b=c+d$	c	d	e	f	g	h
C.1	C.1.1								
C.1	C.1.2								
C.1	C.1.3								
C.2	C.2.1								
C.2	C.2.2								
C.2	C.2.3								

7. Záver

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pohronský Ruskov je strednodobý rozvojový dokument, s plánovacím horizontom do roku 2027, so strategickým výhľadom do roku 2030. Dokument vyjadruje víziu a stratégiu rozvoja obce, ďalej podrobnejšie stanovuje priority, opatrenia a aktivity rozvoja obce. Je výsledkom spolupráce najvýznamnejších aktérov obce s externými expertmi.

Dokument tvorí päť hlavných častí – analytická časť, strategická časť, programová časť, realizačná časť a finančná časť.

Dokument nepodlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov, nakoľko nevytvára rámec pre projekty alebo činnosti podľa prílohy č. 8 uvedeného zákona a ani nevlýva na územia NATURA 2000.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pohronský Ruskov po jeho prerokovaní schvaľuje obecné zastupiteľstvo, rovnako ako jeho aktualizácie.

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych aktivít a projektov v podobe iniciačného akčného plánu je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii.

Údaje o schválení

Dokument	Názov: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Pohronský Ruskov na roky 2022 - 2027
----------	---

Spracovanie	Forma spracovania: s pomocou externých expertov
-------------	---

	Obdobie spracovania: 01/2022 – 02/2022
--	--

	Riadiaci tím, pracovné skupiny
--	--------------------------------

	Externá odborná spolupráca: CITYPLAN, s.r.o.
--	--

	Náklady na spracovanie – vlastné zdroje
--	---

Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy (OZ)
--------------	---

Schválenie	Dňa 2022	uznesením č. OZ
------------	----------------	-----------------------

8. Prílohy

8.1 Zoznam informačných zdrojov a východiskových dokumentov

Vstupné informácie pre spracovanie analýz

- Prognostické údaje podporujúce vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a obce. MVRR, 2003
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pohronský Ruskov, 2015 (doplnok 2017)
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001. Štatistický úrad SR, 2002
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Štatistický úrad SR, 2013
- Vlastivedný Slovník obcí na Slovensku - I. diel. Bratislava : Veda, 1976

Metodické podklady

- Coplák, J. Miestne strategické plánovanie a jeho väzby s územným plánovaním. Habilitačná práca. - Bratislava : FA STU, 2013.
- Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC. Verzia 2.0. Bratislava : MDVRR, 2015.
- Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, 2020
- Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Enterplan
- Smetanka, M. – Pašmik, I. Príručka pre miestne samosprávy. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí.

Zoznam koncepčných dokumentov

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030
- Národné priority implementácie Agendy 2030
- Partnerská dohoda 2021 - 2027
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022
- Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2021 - 2027

- Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2014 - 2020
- Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v NSK na roky 2021 - 2027
- Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 - 2022
- Územný plán obce Pohronský Ruskov, v znení zmien a doplnkov č. 1
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, v znení zmien a doplnkov č. 1
- Vízia a stratégia rozvoja SR 2030

8.2 Zoznam použitých skratiek

EAGGF – Európsky poľnohospodársky a garančný fond

ERDF – Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF – Európsky sociálny fond

NSK – Nitriansky samosprávny kraj

OP – operačný program

PHRSR – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

RRA – regionálna rozvojová agentúra

ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania

ŠÚ SR – Štatistický úrad SR

ÚPN – Územný plán

ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny